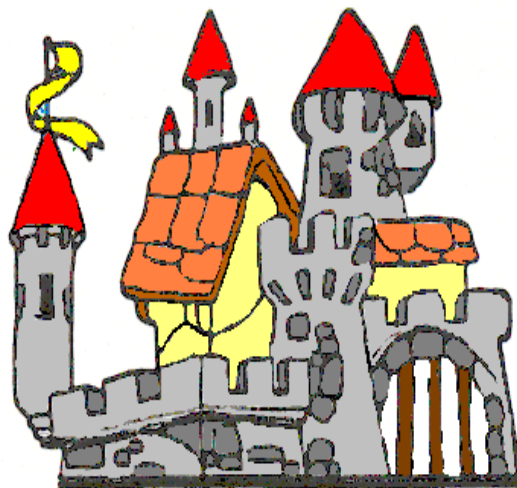

PEDAGÓGIAI PROGRAM
TREFORT TÉRI ÓVODA

SOPRON
2025

„A gyökerek persze nem látszanak, de tudod, azok tartják a fát!”

(Ismeretlen görög költő)

Tartalomjegyzék

PEDAGÓGIAI PROGRAM	1
TREFORT TÉRI ÓVODA	1
TÖRVÉNYEK.....	5
• 2011. ÉVI CXCV. TÖRVÉNY A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL.....	5
• 2003. ÉVI CXXV. TÖRVÉNY AZ EGYENLŐ BÁNÁSMÓDRÓL ÉS AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG ELŐMOZDÍTÁSÁRÓL	5
•	5
KORMÁNYRENDELETEK.....	5
• 363/2012. (XII. 17.) KORM. RENDELET AZ ÓVODAI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJÁRÓL.....	5
• 15/1998. (IV. 30.) NM RENDELET A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ GYERMEKJÓLÉTI, GYERMEKVÉDELMI INTÉZMÉNYEK, VALAMINT SZEMÉLYEK SZAKMAI FELADATAIRÓL ÉS MŰKÖDÉSÜK FELTÉTELEIRŐL.....	5
• 20/2012. (VIII.31.) EMMI RENDELET A NEVELÉSI-OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK MŰKÖDÉSÉRŐL ÉS A KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNYEK NÉVHASZNÁLATÁRÓL.....	5
EGYEZMÉNY	5
AZ ÓVODA ADATAI.....	6
TREFORT TÉRI ÓVODA.....	6
Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata.....	6
AZ ÓVODA BEMUTATÁSA.....	7
1.1. TREFORT TÉRI ÓVODA.....	7
1.2. JEREVÁNI KÉK TAGÓVODA	8
2. AZ ÓVODA NEVELÉSI CÉLJA	9
3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	10
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	13
4.1 Személyi feltételek.....	13
4.2 Tárgyi feltételek	13
4.3 Az óvoda csoportszerkezete	14
4.4 Az óvodai élet megszervezése (napirend, heti rend).....	14
4.5 Dokumentumaink az Ovikréta területén találhatóak	16
5 AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI	18
5.1 AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	18
5.2 AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	20
5.3 AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	22
5.4 GYERMEKVÉDELEM	23
5.4.1 A gyermekek védelme.....	23
5.4.2 Gyermekvédelem.....	24
5.4.3 A gyermekvédelmi felelős feladatai	25
5.4.4 A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	25
INKLUZÍV PEDAGÓGIA	26
5.4.5 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése	29
Jogsabályi háttér.....	29
Intézményünk az Alapító Okiratban foglaltaknak megfelelően az alábbi SNI-s gyermekek együttnevelését, befogadását támogatja.....	29
A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése az alábbiak figyelembevételével kerül megvalósításra	30
5.4.6. Az integrációt elősegítő pedagógiai tevékenységek.....	31

5.4.7.	Az SNI gyermek fejlődésével kapcsolatos dokumentáció vezetése.	33
6	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	35
6.1	Játék	35
6.2	Mindennapos mozgás	38
6.3	A külső világ tevékeny megismerése	42
6.4	Verselés, mesélés	47
6.5	Ének, zene, énekes játék, tánc.....	51
6.6	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	55
6.7	Munka jellegű tevékenységek.....	57
6.8	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	59
6.9	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	60
6.10	HAGYOMÁNYAINK, ÜNNEPEINK	61
6.11	AZ ÓVODA SZOLGÁLTATÁSAI.....	62
7.	AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	63
7.1	A GYERMEK-SZÜLŐ-ÓVODAPEDAGÓGUS KAPCSOLATA.....	63
7.2	AZ ÓVODA-BÖLCSŐDE KAPCSOLATA	64
7.3	AZ ÓVODA-ISKOLA KAPCSOLATA.....	64
7.4	ÓVODÁNK EGYÉB KAPCSOLATAI:	65
8.	AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE	66
8.1	AZ ÓVODA BELSŐ SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE	66
8.2	AZ ÓVODAI CSOPORTOK ÉS A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE	67
9	A PEDAGÓGIAI PROGRAM BEVÁLÁSÁNAK NYOMON KÖVETÉSE, ÉRTÉKELÉSE.....	69
10	A KOMPETENCIÁK ÉRTELMEZÉSE	70
11	ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	78

A Pedagógiai program törvényi háttere:**Törvények**

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
-

Kormányrendeletek

- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2016/679. számú rendelet - Európai parlament és a Tanács (EU) általános adatvédelmi rendelete, GDPR- törvény
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve (2020)
- A Kormány 77/2025.(IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

Egyezmény

1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF

A pedagógiai program tartalmát befolyásoló további dokumentumok:

- Az óvoda Alapító okirata
- EFOP-3.1.5-16-2016-00001 azonosító számú „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” kiemelt projekt Megvalósíthatósági tanulmányában és a Projektközpont által küldött elektronikus levelekben rögzített célok, szempontok

AZ ÓVODA ADATAI**Az óvoda neve:****Trefort Téri Óvoda**

Cím: 9400 Sopron, Trefort tér 11

Tel.: 99/505-420, 99/505-421

Fax: 99/505-419

E-mail: pirosovi@t-online.hu.

OM azonosító: 030286

Az óvoda fenntartója:**Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata**

Cím: 9400 Sopron, Fő tér 1.

Tel.: 06/99/515-100

Az óvoda tagintézményei, telephelyei**Jereváni Kék Tagóvoda**

Cím: 9400 Sopron, Soproni Horváth József utca 4

Tel.: 06/99/312-580

Alapító okirat száma: 22766-7/2025

A programot benyújtja az intézmény vezetője és nevelőtestülete.

A 2019. és a 2020. évben partnerintézményként részt vettünk az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 számú, a tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása tárgyú projektben, ahol közös munkánk eredményeit remek változásként éltük meg. A pedagógiai program módosítását azért kezdeményeztük, hogy az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 számú, a tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása elnevezésű projekt által megfogalmazott célokat és feladatokat beépítsük és megvalósítsuk a jövőben. Ahol a programban az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása kifejezés olvasható, ott pozitív elmozdulások történtek a projekt kapcsán.

AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

TREFORT TÉRI ÓVODA JEREVÁNI KÉK TAGÓVODA

1.1. Trefort Téri Óvoda

Óvodánk Sopron „Jereván” városrészén, a Trefort téren található, melyet Trefort Ágoston (1817-1888) egykori vallás- és közoktatásügyi miniszterről neveztek el.

1979-ben épült egyemeletes óvodaépület. Alapterülete 650 m², melyhez 7760 m² kert tartozik. Intézményünk 8 gyermekcsoportban 200 gyermek befogadására alkalmas. Megnyitása óta 95-100-120%-os kihasználtsággal működik. Óvodánk többségében a lakótelepi gyermekeket fogadja, de a város távolabbi területeiről is jelentkeznek felvételre nálunk. A lakótelepi élet sajátosságaiból adódik egyik alapvető feladatunk a gyermekek mozgásigényének kielégítése, jól felszerelt tornatermünkben és a szabad levegőn, a spontán mozgást ösztönző óvodakertünkben. A gyermekek és a családok megismerése után, bekapcsolódunk a nevelés folyamatába, fejlesztjük a ránk bízott gyermekeket.

A programunk önállóan készített óvodai innovációra épült minősített program.

Óvodánkban hagyománya van:

- az életkor szerint osztott csoportok kialakításának (kiscsoport, középső csoport, nagycsoport);
- a nyári születésű „4 évig óvodába járó gyermekek fogadásának, sajátos program szerinti nevelésüknek (meghosszabbított beszoktatási időszak);
- népi hagyományokra épülő nevelő-fejlesztő program elemei felhasználásának;
- a környezet megismerését, a természetvédelmet előtérbe helyező program elemei felhasználásának (kirándulások, megfigyelések),” Zöld Óvoda Program „;
- az iskola előtti egyéni, fokozottan differenciált fejlesztést megvalósító nevelésnek (különös tekintettel a lassúbb ütemben fejlődő, beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekekre);
- a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar hallgatói részére biztosított gyakorlati képzésnek, hospitálásnak.

Az óvodánkban folyó nevelőmunka elismerését jelenti számunkra:

- A gyermekek örömmel járnak óvodánkba.
- Elégedettek a szülők.
- Az iskolába kerülő gyermekek jó neveltségi, fejlettségi szintje (pozitív visszajelzések az iskolából).
- Korábbi óvodásaink egyéni visszatérő látogatásai.

1.2 Jereváni Kék Tagóvoda

Az intézmény a soproni Jereván lakótelepen található, 125 férőhelyes, 5 csoportos. A gyermekek, a szülők és, az óvodai dolgozók könnyebb eligazodása és a csoportok megkülönböztetése érdekében állatnevekkel jelöltük meg csoportjainkat:

Süni, Pillangó, Mókus, Csiga és Katica csoportok.

Az óvodába járó gyermekek többsége a lakótelepen él, különböző szociális háttérrel rendelkezik. A nevelés osztatlan csoportokban folyik.

Nevelőmunkánkat, helyi pedagógiai programunk, és a nevelőtestület által elfogadott munkaterv alapján végezzük.

Elvünk:

- A gyermeki személyiség, tiszteletben tartása, az emberi jogok és a gyermekeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Az érzelmi biztonságot adó, gondoskodás és védelem, befogadó, elfogadó, derűs, szeretetteljes légkör megteremtése,
- A szabad játék feltételeinek maximális biztosítása.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

A gondozás, gyermekekről való gondoskodás, az egyes tevékenységek megszervezése, a gyermekek egyéni fejlettségének, életkori sajátosságainak figyelembe vételével történik.

A megfigyelések, tapasztalatszerzések, a gyermekeknek szóló színház és bábelőadások, kirándulások, ünnepek, hagyományok, szerves részei a csoportok munkatervének.

Gondot fordítunk a gyermekek edzésére, mozgásigényük kielégítésére. Az időjárás függvényében naponta tartózkodunk a szabadban.

Intézményünkben szakmai munkaközösségek:

- Környezeti munkacsoport

- Néphagyományőrző munkacsoport működik, a tagok által választott téma és összeállított éves munkaterv alapján.

„Így tedd rá” program mintapedagógus közreműködésével.

2. AZ ÓVODA NEVELÉSI CÉLJA

Az óvodáskorú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Nevelésünk célja

Az óvodai nevelés céljainak teljes körű megvalósítása, minden egyes gyermek optimális fejlettségi szintre juttatása a mozgásfejlesztés, mint kiemelt tevékenység segítségével.

Pedagógiai hitvallásunk:

A mi óvodánk nyitott, elfogadó, szeretetteljes, élményeket nyújtó környezet, ahol szabadon, játékosan, örömmel tevékenykedhetnek a gyermekek, akiket olyannak szeretünk amilyenek és úgy segítjük őket, hogy önmaguk lehessenek.

Óvodánkban fontosnak érezzük, hogy meglévő pedagógiai tapasztalatainkra építve új módszerek, eljárások alkalmazásával nevelőmunkánk hatékonyságát tovább növeljük. Pedagógiai elképzeléseinket, céljainkat, feladatainkat fogalmazzuk meg a Pedagógiai Programunkban.

Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

Ennek érdekében fontosnak tartja:

- a nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását,
- helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében,
- az óvoda befogadó nevelését erősítő, deszegregációs célú fejlesztése érdekében oktatásszervezési intézkedési tervek fejlesztésének kidolgozását,
- a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekkép

1. A programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

2. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg.

E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodakép

1. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

2. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Óvodánkban miközben teljesítjük az óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciókat, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

3. Az óvodai nevelésünk célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

4. Az óvodai nevelésünkben alapelv, hogy

a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,

b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,

c) nevelésünkben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

5. Az óvodai nevelésünk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről,

az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;

a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakításáról;

a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról;

e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

6. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk.

Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

A pedagógiai programunk részeként egészségfejlesztési program keretében a gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészítjük az eredményes további tanulmányokra.

Egyén a közösségben:

Célunk, hogy hagyományainkra, tapasztalatainkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve - kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:

- az egyén tiszteletét,
- a humánus gondolkodást,
- a közösség iránti felelősségvállalást,
- az empátiát, a toleranciát és

Mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik. Célunk, hogy fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

A nevelőközösség pedagógiáját meghatározó tanulási környezet bemutatása:

Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességeik optimálisan fejlődhessenek. Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A fenntartható fejlődésre irányuló környezeti nevelésünk során is az élethosszig történő tanuláselvét és gyakorlatát érvényesítjük. Az egész életen át tartó tanulásra való alkalmasság számos tanulási helyzet és kihívás iránti szükséglet és indítékok korai megalapozását jelenti, az óvoda preventív funkcióját megerősíti.

Az információs társadalom digitális állampolgárját célzó, valamint az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk, az életkori sajátosságok megerősítése mellett. A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük. Munkánkban az e pedagógiai programban meghatározott módszerek mentén az óvodapedagógusok változatos, egyénre szabott módszerekkel végzik nevelőmunkájukat.

Együtt a családokkal:

A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével

előítéletmentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helyállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez.

Együtt az iskolával:

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozatot” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezdet, a kudarcok megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére.

Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

- tanítói hospitálások az óvodában;
- óvodapedagógusok látogatása az iskolában;
- tanítók bemutatkozása az óvodai szülői értekezleteken;
- novemberi szülői értekezletek megtartása a leendő elsősök szüleinek;
- októberben az átvezető időszak tapasztalatainak megbeszélése (az óvónők és a tanítók körében), feladatok meghatározása,
- munkatervi szinten szabályozott folyamatos szakmai kapcsolattartás az iskolával;
- az iskola életének, épületének, az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel;
- az iskola magatartási szabályrendszerének megismertetése a gyermekekkel és a szüleikkel.

Az átmenetet közvetlenül meghatározó további fontosnak ítélt alapelveink melyet az iskolai tanítókkal éves munkaterv alapján együttműködve kívánunk megvalósítani

- az elfogadó légkör, a kellemes, esztétikus környezet megteremtése;
- a gyermek szükségleteire figyelő szokásrend kialakítása
- az életkori sajátosságok és az egyéni különbségek figyelembevétele a követelmények támasztásában, a tanulás tervezésében és irányításában;
- a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés;
- a biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése;
- az érdekes, élményszerű tanítás (fokozatosságra, egyéni bánásmódra épülő, egyéni képességeket figyelembe vevő differenciálás);
- az önálló munkavégzés algoritmusának elsajátíttatása;
- nyugodt tanulási feltételek és haladási tempó kialakítása;
- odafigyelés az egészséges terhelésre;
- folyamatos ellenőrzés, fejlesztő értékelés, önértékelés;
- segítségnyújtás a lemaradások, hátrányok kompenzálásához;
- partneri együttműködés a szülőkkel;

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1 Személyi feltételek

1. Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
2. Az óvodai nevelésünk kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára.
Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvodánk működését segítő alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.
4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködésével történik.
7. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek feladatuk, lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Munkakör megnevezése:	Fő:	Alkalmazási mód:
Óvodapedagógus	29	Teljes állás
Dajka	13	Teljes állás
Óvodatitkár	1	Teljes állás
Kertgondozó	2	Teljes állás
Pedagógiai asszisztens	6	Teljes állás

Az óvodapedagógusok száma megfelel az ellátandó alapfeladatoknak.

A dajkák száma megfelel a gyermekcsoportokkal kapcsolatos feladatok elvégzésére,

Az óvodatitkár, a kertgondozó, teljes munkaidőben végzi el feladatait.

Az óvodapedagógusok főiskolai végzettségűek, többen szakvizsgával rendelkeznek.

Az óvodapedagógusok szakmai továbbképzései:

A továbbképzéseken felfrissített vagy megszerzett ismeretek felhasználása, napi nevelőmunkánkba beépülve hatékonyabbá teszik nevelési feladataink megoldását.

Az eltérő módszereket alkalmazó fejlesztő programok alkalmasak arra, hogy a problémával küszködő gyermekek egyénre szabott fejlesztésben részesüljenek a napi tevékenységekbe épülve. Pedagógiai munkánk eredményességét 5 intézményi szakmai munkaközösség segíti.

4.2 Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvodánk épülete, udvara, kertje, berendezése oly módon van kialakítani, hogy az szolgálja a gyermek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészsége megőrzését, fejlődését.

A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vehetnek részt.

Tornaszobáink és tágas óvodakertünk lehetővé teszi mozgás- és játéki igényük kielégítését.

Csoportszobáink harmóniát árasztó színekkel, formákkal, természetes anyagokkal veszi körül a gyermekeket.

A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezük el.

Az óvoda egyidejűleg biztosítja a megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak (felnőtt mosdók, nevelői szoba, öltöző helyiségek) és lehetőséget biztosítunk a szülők fogadására is. (szülői értekezletek évente 2-szer, egyéni beszélgetések-fogadó órák igény szerint, nyílt napok szervezett és külön kérésre biztosított formában.)

Minden gyermekcsoportot optimális körülmények között külön csoportszoba, öltöző, mosdó egységben helyezünk el. Így a folyamatos tevékenységnek nincs akadálya, nincs várakozási idő, a gyermekek a csoporthoz tartozó egész területet szabadon használhatják.

Óvodakertünk tágas, fából készült játékok, homokozók, medence, domb, ívó kút gazdagítja.

4.3 Az óvoda csoportszerkezete

Óvodánkban a gyermekekkel életkor szerint, osztott illetve részben osztott és vegyes csoportokban foglalkozunk. Értelmezésünk, tapasztalataink szerint a gyermekek között meglévő fejlettségbeli különbségek az osztott csoportban is lehetőséget biztosítanak arra, hogy az egymás segítése, a fokozottabb szociális érzékenység, megértés, egymás iránti türelem kialakulhasson.

Feladatunk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése is.

Az épület beosztása lehetőséget ad arra, hogy az azonos szinten, egymással szemben lévő csoportok szorosabb kapcsolatot alakítsanak ki. Erre alkalom a közös séta, ünnepek, multságok, vendégség, kölcsönös ajándékkészítés, kicsik fogadása, nagyok búcsúztatása, sok esetben közös udvari játék, vagy homokozó használat.

Ezeket a lehetőségeket igyekszünk kihasználni, a nevelési folyamatba beépíteni, ezzel is gazdagítva gyermekeinket, elősegítve szocializációjukat.

4.4 Az óvodai élet megszervezése (napirend, heti rend)

1. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

2. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.

Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.

4. Az óvodai élet megszervezése során törekedünk a személyes interakciókra, élősztavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.

5. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják

6. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportjukban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

7. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

8. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszert alkalmazunk a Pedagógiai Szakszolgálattal együttműködve.

Az óvodai nevelés a Pedagógiai Program alapján történik és a gyermekek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezzük meg.

Az óvodai élet megszervezése a szokásrend elveire épül, melyet a gyermeklétszám és a kor szerinti összetétel határoz meg:

- Beiratkozást megelőzően: bölcsőde látogatás, részvétel szülői értekezletükön,
- Nyílt nap tartása az óvodában.
- Szülőkkel történő beszoktatás.
- Gyülekezés megszervezése, éves csoportváltással.
- Nyáron a csoportonként történő összevonások.

A szokások további vonatkozásai az „Óvoda hagyományai” -ba épültek.

A gyermekek óvodai életét úgy szervezzük, hogy az óvodában eltöltött idejüket a játék, a tevékenységek és a mozgás alkossa. Az óvodapedagógusok a gondozás folyamatában is nevelik őket, építik kapcsolataikat a gyermekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző dajkával. Az óvodapedagógus által kialakított, megalapozott tevékenységet a dajka ellenőrzi, segíti, így fontos az összhang a két munkatárs között.

Segítség a pedagógiai asszisztensek munkája, mellyel segítik a csoportokban folyó nevelést.

A közös munkát segítik a hetente megtartott csoporthármás megbeszélések.

A játékba beépülve valósulnak meg az óvodai élet tevékenységformáinak tartalmi vonatkozásai. Spontán, illetve az óvónő által kezdeményezett kötetlen és kötött foglalkoztatási formákban. A rendszeresen ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben.

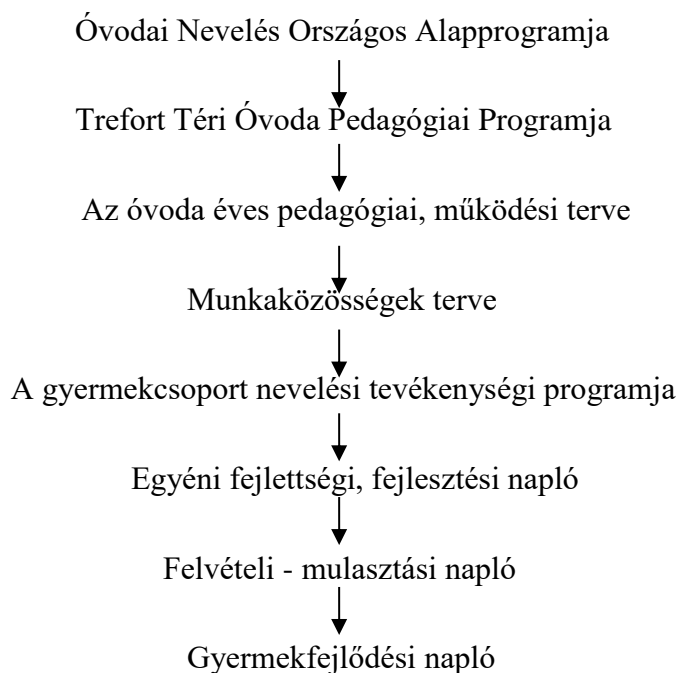
A napirend, amely a gyermekek életkorához igazodik, rugalmas, elegendő időt biztosít a tevékenységi formákban meghatározott feladatok elvégzésére. Fontos a tevékenységek közötti belső arányok kialakítása.

A heti rend a csoportban megvalósítandó feladatoknak megfelelően alakul.

A heti- és napirendet a csoport óvodapedagógusai alakítják ki. Az eszközök, a tornaterem

megfelelő, optimális kihasználtsága miatt szükséges a heti- és napirendet óvodai szintenként összehangolni.

4.5 Dokumentumaink az Ovikréta felületén találhatóak

- Hiányzási- és mulasztási napló, melynek vezetése naprakészen kötelező.
- Csoportnapló, melynek tartalmaznia kell:
  - csoportnévsort, jeleket, születésnapokat
  - napirendet- időkereteket meghatározva játékidőre, foglalkozásokra, étkezésekre, gondozási feladatok elvégzésére, pihenésre vonatkozóan, korcsoportonkénti meghatározással, két-két szemben lévő csoport összehangolásával

Alapnapirend

6⁰⁰-7⁰⁰ Gyülekezés, szabad játék az aktuálisan kijelölt csoportban

7⁰⁰-16³⁰ Szabad játék, kezdeményezések, iskola-előkészítő fejlesztő tevékenységek (45 perc), egyéni fejlesztések, mindennapos mozgás, udvari játék, tisztálkodás, étkezés, pihenés

16³⁰-17⁰⁰ Gyülekező csoportban játék, hazaindulás

Folyamatos tízóraiás időtartama 1 - 1,5 óra (javasolt idő 8⁰⁰-9³⁰.)

nyári napirend (minden évben igazgatói döntés alapján kerül meghatározásra)
hetirend (tornaterem beosztását figyelembe véve)

- a nevelési tervet, mely tartalmazza:
  - mozgás és egészséges életmód tervezését
  - érzelmi nevelést

- közösségi életre felkészítést- szocializációt,
  - mindezek megvalósítását a gyermek játékában
  - a fejlesztési tervet, értelmi fejlesztést (éves-, heti-, ütemtervet)
  - az eseménytervet, programokat,
szervezési feladatokat (eseményterv, programok)
a gyermekcsoport életével kapcsolatos feljegyzéseket
a szülőkkel való kapcsolattartást (szülői értekezlet, fogadóórák,
családlátogatás)
szakértői véleményeket
SZM tagok neveit
  - a gyermekcsoport életével kapcsolatos feljegyzéseket.
- Fejlettségi, fejlesztési napló, melynek tartalmaznia kell:
- a gyermek fejlettségét
(évente, meghatározott szempontsor alapján)
  - az egyéni fejlesztési tervet
  - a gyermekek egyéni fejlődési folyamatát
  - anamnézist, családi nevelés jellemzőit, beszoktatás tapasztalatait
  - be-, és kimeneti mérés eredményeit
  - Pedagógiai Szakszolgálat „alapképesség-mérése” eredményének csatolását,
fejlesztési tervbe való beillesztését

A tervezési időszakokat a korcsoport alapján, a csoportban dolgozó óvónők határozzák meg, figyelembe véve az adott csoport összetételét, fejlettségi szintjét, valamint a csoportban megvalósítandó programot. Évente kétszer.

A tervezés tartalmazza a „nevelési tervben „és az „értelmi fejlesztési tervben” a szabály és szokásend elveit is. A tervezés dokumentumait lehetősége van az óvodapedagógusoknak digitális formában elkészíteni.

5 AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése. Ezen belül:

- a) az egészséges életmód alakítása,
- b) az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- c) az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

5.1 Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelésünk feladata:

- a) a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- b) a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- c) a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- d) az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- e) életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- f) a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- g) a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- h) megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó-, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

A testi szükségletek kulturált kielégítése minden gyermeknek alapvető joga. Ennek mindenkori biztosítása a felnőttek feladata. Enni, inni, wc-t használni és aludni az egyéni igények és a legszükségesebb csoportnormák figyelembevételével kell és lehet. A gyermek testi szükségleteit, pszichoszomatikus biztonságérzetét szolgálja, ha ő maga aktív résztvevője, befolyásolója a személyét érintő gondozásnak.

Célunk:

- A gyermekek testi szükségleteik kielégítése.
- A gyermekek egészséges életstílusának alakítása, a családi szokások figyelembevételével.
- Testi-lelki fejlődésük elősegítése.
- Mozgáskultúrájuk fejlesztése.

Feladataink:

1. Egészséges környezet kialakítása.
2. A gyermekek gondozása.
3. Testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése
4. A gyermekek egészségének védelme.
5. Edzettségük biztosítása.
6. A gyermekek rendszeres egészségügyi szűrése
(óvónő – orvos - védőnő kapcsolatrendszere).
7. Környezettudatos magatartás.

Egészséges környezet kialakítása

- A gyerekek életkori sajátosságának megfelelő célszerű, jól tisztítható, esztétikus berendezés.
- Az óvodakert rendezettsége.

A gyermekek gondozása

- A gondozás során óvónő és gyermek bensőséges kapcsolatának alakítása.
- A tisztálkodási helyiségek és eszközök rendben tartása (dajka).
- Szokásrendszerek kialakítása (óvónő, dajka).
- Korszerű táplálkozás megteremtése (gyermekkonyha).
- A pihenés zavartalan biztosítása, folyamatos ébredés (óvónő-dajka).

Testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

- Öltözők, foglalkoztatók korszerű, balesetmentes berendezése, ahol a gyermekek biztonságosan mozoghatnak.
- Sok szabad levegőn való mozgáslehetőség biztosítása.

A gyermekek egészségének védelme

- A gyermekek testi épségének megóvása- biztonságos mozgásfejlesztő eszközök használatával (ellenőrzése hetente, végzik az óvónők, és a kertgondozó)
- A gyermekek által használt helyiségek megfelelő megvilágítása, szellőztetési lehetőségek, párologtatás, rendszeres és alapos napi takarítás (dajka munkájának fontossága).
- Játékeszközök fertőtlenítésének havi rendszeressége (dajka).

Fertőző betegségek esetén azonnali ágyneműcsere és fertőtlenítés (dajka).

- Beteg, lázas gyermek elkülönítése.
- Orvosi igazolás bemutatása.

Edzettségük biztosítása

- Naponta friss levegőn való tartózkodás.
- A téli időszakban réteges öltözködés, sok mozgás - játék a hóban.
- Nyáron vízfürdő - légfürdő – UV sugárzásvédelem.

Fokozatos vízhez szoktatás (medence, uszoda).

- Rendszeres séták, kirándulások.

A gyermekek rendszeres egészségügyi szűrése (óvónő - orvos - védőnő kapcsolatrendszere

- Folyamatos kapcsolat tartása az óvoda orvosával, védőnőjével (prevenció- korrekció).
- Egészségügyi tanácsadás a szülőknek, az orvos és védőnő részéről, –különösen járványok, fertőző betegségek idején.

Környezettudatos magatartás

- Tudatosan ráirányítjuk figyelmüket a környezet, illetve a természetvédelem fontosságára, a környezettudatos magatartás kialakítására.
- Kezdeményezünk környezetvédelemmel kapcsolatos játékokat.
- Megalapozzuk a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásait.

5.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodánk családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezért szükséges, hogy

- a) a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhék;
- b) a gyermek és az óvoda alkalmazottai, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- c) az óvodánk egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- d) a gyermeket annak elfogadására neveljük, hogy megértse, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Célunk: Az érzelmi biztonság megteremtése.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Óvodánkban a gyermekek az első napokat szüleikkel együtt tölthetik - egyéni igényeik szerint.

Mindkét óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens és a dajka fogadja a gyermekeket. Nyitott, elfogadó, barátságos egyéniségükkel segítik a beilleszkedésüket.

Az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja az első számú modell, példakép a társas kapcsolatok alakulásában, segíti a szocializációt.

Feladataink:

- A környezet esztétikájának, otthonosságának megteremtése
- A szűkebb és tágabb környezetének megismertetése, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Közös élmények nyújtása, közös tevékenységek szervezése, melyek összetartó erőt képeznek.
- Az óvodapedagógus- gyermek, gyermek- dajka, gyermek-gyermek empátián alapuló kapcsolatainak előtérbe helyezése, pozitív attitűd létrehozása.
- szokás és normarendszer megalapozása
- Az erkölcsi tulajdonságok kialakulásának tere a gyermekcsoport (alkalmazkodás, együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, különbözőség elfogadására, tiszteletére nevelés).
- Akarati tulajdonságok megszilárdítása (önérvényesítés, önkifejezés, önállóság, önfegyelem, feladattudat, szabálytudat).
- Az érzelmileg sajátos törődést igénylő gyermekekkel fokozottan odafigyelő, egyéni bánásmód alkalmazása.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy enyhén mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű elhanyagolt gyermekek nevelése, speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. Szükség esetén megfelelő szakemberek (logopédus, fejlesztőpedagógus, pszichológus, gyógypedagógus, konduktor) bevonásával oldjuk meg ezeket a feladatokat.

A tevékenységek szervezésénél a gyermekek érzelmi motiváltságára alapozunk.

A gyermekek természetes mozgásigényére építve, tudatosan alkalmazzuk a mozgás segítségével történő személyiségfejlesztést.

5.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelés egészében jelen van.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelésünk a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetéről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai:

egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése, valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Célunk:

Bátran megnyilatkozó, jól kommunikáló, tisztán, életkorának megfelelő szinten beszélő gyermekek nevelése.

Feladataink:

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, meghallgatására figyelmet fordítunk.

Az óvónő beszéde mindig követendő, jó példa legyen a gyermekek számára.

Az anyanyelv fejlesztése az óvodai nevelőtevékenység egészében kiemelkedő jelentőségű; áthatja mindennapjainkat. Óvodánkba járó gyermekek társadalmi és szociokulturális háttere miatt, az életkori sajátosságokon túl mutató anyanyelvi és beszédkézségsbeli különbségeket, eltéréseket és lemaradásokat tapasztalunk. Ezért hangsúlyt fektetünk a gyermekek meghallgatására, kérdéseikre válaszolunk, ezáltal fenntartjuk beszédkedvüket, fejlesztjük kommunikációs készségüket. Beszédviselkedésünkkel alkalmazkodunk a gyermekek életkori sajátosságaihoz, segítjük beszédmegértésük fejlődését, szókincsük gyarapodását.

A rászoruló gyermekeket logopédus segíti a helyes hangképzésben.

Napi beszédhelyzeteken túl a mese-vers, dalos anyag- igényes válogatásával sikeresebbé tesszük anyanyelvi nevelésünket.

Különös gondot fordítunk a kulturált, udvarias beszéd kialakítására, a magyar nyelv eredeti ritmusának, dallamának megőrzésére.

5.4 Gyermekvédelem

5.4.1 A gyermekek védelme.

Célunk:

A gyermekek testi és lelki épségének megóvása.

A gyermekek a saját fejlődési ütemüknek megfelelően kibontakoztathassák személyiségüket.

Feladataink (minden gyermekre vonatkozó biztonsági és védelmi):

- Minden óvodapedagógus és dolgozó feladata az alapvető biztonsági szabályok betartása és betartatása. A gyermekek életkorának megfelelően ismertetjük az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, veszélyforrásokat és az elvárható magatartásformát.
- A bejárati ajtókat zárjuk, felügyeletet biztosítunk.
- Gyermekek a csoport autóbuszos, egész napos kirándulásán a szülők írásos beleegyezésével vehet részt.
- Séták, kirándulások alkalmával kellő létszámú kíséretet biztosítunk (10 gyermek után 1 felnőtt).
- UV sugárzás elleni védekezést betartjuk az udvaron való tartózkodás alkalmával.(árnyékolás, folyadék pótlása)
- Balesetveszélyes eszközöket a gyermekek csak óvónői felügyelet mellett használhatnak (olló, kés, barkács eszközök, kerti szerszámok).
- Az óvoda csak megfelelőségi jellel ellátott játékokat vásárol. A játékot használó óvodapedagógus köteles a játékon feltüntetett használati utasítást gondosan áttanulmányozni és a játékszert aszerint alkalmazni.
- Ha a gyermeket baleset éri, a vele foglalkozó óvodapedagógus kötelessége az elsősegélynyújtás.
- A gyermekbalesetekről jegyzőkönyvet kell felvenni és nyilvántartást kell vezetni a megfelelő nyomtatványon.
- Minden gyermekbalesetet követően megtesszük a szükséges óvintézkedést hasonló esetek megelőzésére.
- A rendkívüli esemény, bombariadó esetén elvégzendő feladatokat az SZMSZ tartalmazza, melyet az intézmény valamennyi dolgozója köteles ismerni.
- Minden újonnan felvett gyermeket, a többi gyermek egészségének megóvása érdekében, csak orvosi igazolás felmutatása után fogadunk.

- Beteg, vagy betegségre gyanús gyermek nem jöhet az óvodába.
- Betegség után csak orvosi igazolással fogadhatjuk a gyermekeket.
- Az óvodában megbetegedett gyermeket elkülönítjük, ellátását biztosítjuk, értesítjük a szülőt (szükség esetén mentőt hívunk)

5.4.2 Gyermekvédelem

Célunk: A családdal együttműködve csökkenteni, megszüntetni a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat. Megvédeni őket a testi, lelki, erkölcsi károsodástól.

Gyerekvédelmi törvény:

1997. évi XXXI tv. azokat az alapvető szabályokat fogalmazza meg, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, hogyan nyújtsanak segítséget a gyermekek törvénybe foglalt jogainak érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve hogyan gondoskodjanak gyermekek veszélyeztettségének megelőzéséről és megszüntetéséről.

A Törvény 11.§-a 14.pontja helyébe a következő rendelkezés meghatározza a hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók fogalmát.

A R.12/G§-át a következő címmel és 12/H.§-al egészül ki:

„A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók létszámával összefüggő adatszolgáltatási kötelezettség...”

Prevenció:

Elsődleges célja: enyhíteni a veszélyeztető körülményeket, csökkenteni azok hatását, s új eseteinek előfordulási arányát.

Területei: tájékoztatás a szülők felé a gyermekjogokról, a támogatásokról, mentálhigiénés tanácsadásról.

Másodlagos célja: csökkenteni az ennek ellenére előforduló zavarok, rendellenességek, ártalmak, veszélyeztető körülmények előfordulási időtartamát-észlelő jelzőrendszer működtetése, gyermekjóléti szolgáltatás, családgondozás.

Harmadlagos célja: a veszélyeztető körülmények következtében kialakult defektusok, devianciák előfordulási arányának csökkentése, rehabilitáció és reintegráció (1997. évi XXXI. törvény 39.§)

Az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi törvény alkalmazása [DVOI] és az Óvodai Nevelés Országos alapprogramjának megfelelő gyakorlat kialakítása.

Az 1998 évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról:

- a hivatkozott törvény 4.§-a) és b) pontja meghatározza a fogyatékoság kritériumait, valamint a rehabilitáció fogalmát,
- 13.§ (1) és (2) bekezdése meghatározza a fejlesztés lehetőségeit,
- 14.§ a szakértői bizottság véleményének megfelelő óvodaválasztás

Feladataink:

A családban, társadalomban hátrányos, veszélyeztetett helyzetben lévő gyermekek segítése az óvónő, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, az óvodavezető feladata.

A pedagógusok feladata, hogy a hátrányos helyzetet, a veszélyeztetettséget a gyermekbántalmazás vélelmét vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén tájékoztassa a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst, az óvodavezetőt.

Az óvodavezető feladata értesíteni a gyermekjóléti szolgálatot, hogy a veszélyeztető tényezőt megszüntethessék.

Anyagi veszélyeztettség esetén az óvodavezető segítse a szülőt, a lakóhely szerinti önkormányzatnál gyermekvédelmi támogatás, természetbeni ellátás igénylésében.

Nehezen ismerhető fel a lelki bántalmazás, terror. Az óvónő feladata, hogy ilyen jellegű veszélyeztettség esetén, a személyiség jogok biztosításának maximális figyelembe vételével közelítse meg a problémát.

Segíti a szülőt gyermekével kapcsolatos problémái megoldásában (a megfelelő szakember ajánlásával).

Célunk a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint – a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és (tovább) fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint a szakemberek fejlesztésével – az Óvodai nevelés országos alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása.

5.4.3 A gyermekvédelmi felelős feladatai

Felméri a gyermekek helyzetét gyermekvédelmi szempontból (a csoport óvónői végzik, egységes felmérőlap segítségével, évente, ill. szükség szerint).

Tervszerűen feltárja a konkrét gyermekvédelmi problémákat (jelzése az óvodavezetőnek).

Gyermekvédelmi nyilvántartást vezet.

Gyermekvédelmi tervet készít.

Nyomon követi a gyermek sorsát, havi rendszerességgel, ill. szükség szerint konzultál az óvónővel.

5.4.4 A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

- Biztosítjuk az óvodai felvételt.

- Elősegítjük a zökkenőmentes beilleszkedést.
- Fokozott odafigyeléssel kísérjük a gyermek óvodába járását.
- A tünetek alapján feltárjuk a problémák okait, empátiával közelítünk a problémákkal terhelt szülőkhöz, lehetséges megoldásokat javasolunk.
- Erősítjük a család és az óvoda kapcsolatát, a kölcsönös bizalom kiépítését, erősítését.
- Elősegítjük az integrált nevelést a leghatékonyabb pedagógiai módszerek alkalmazásával.
- Folyamatos egyéni odafigyeléssel erősítjük helyzetét a gyermekcsoportban, fokozatosan emeljük szocializációs szintjét.

INKLUZÍV PEDAGÓGIA

Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással – a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések különös tekintettel az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 számú óvodai alprojektben megfogalmazott célokra, feladatokra:
a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön a gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, felzárkózását elősegítse

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

- Tanulási nehézséggel küzdő gyermekek
- Beilleszkedési/magatartási nehézséggel küzdő gyermekek
- Kivételes képességű gyermekek, tehetségígérettek
- Multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetősége.

Az óvoda alapító okirata alapján

A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

- A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek
- A hátrányos helyzet leggyakoribb okai (környezeti, anyagi, egészségügyi, a gyermek személyiségében rejlő okok)
- Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében
- Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére
- Szülőknek felajánlott segítség

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint a több szakterületet érintő megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Szervezési feladatok

Integrációt elősegítő csoportalakítás

Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitvatartás kialakítása
Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)
Pedagógiai munka kiemelt területei
Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőképesség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)
Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység
Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése
Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)
Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása)
A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés
Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal
Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)
Védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás)
Óvoda-iskola átmenet támogatása
Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotonia túrés, figyelemlkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
Tanügyigazgatást támogató munka (Szülői kérelmek benyújtás a POK-ba)
Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás)
A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében
Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés
Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása. Rendszeres (napi, vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon. (Nyílt nap a csoportban, óvodában)
Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (Papa-mama klub, farsang, karácsony, anyák napja,
Intézményi önértékelés, eredményesség
Intézményi önértékelés készítése

Eredményesség (indikátorok teljesülése: hiányzás csökkenése, iskolakezdés megfelelő időben, új eljárás bevezetésének tapasztalatai az iskolaérettség elérése) mérése, elemzések készítése az éves óvodavezetői beszámolóban

Várható hatások, eredmények

A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.

A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.

Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melyhez folyamatosan megszerzi a megfelelő képzettséget.

5.4.5 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése

Célunk:

A szülőkkel együttműködve, biztonságos környezetben, normál gyermekközösségben együtt neveljük a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, a tanulási magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő, a kiemelkedő képességű és a többségi gyermekeket.

A gyermek testi és lelki épségének megóvása.

Az SNI gyermekek befogadásával kapcsolatos alapelvünk:

A korai segítségnyújtás nem korai szelekciót jelent, a korai diagnosztizálás nem címkét jelent, hanem egyéni állapot megismerését, az esélyek diagnosztizálását, amelynek célja a megfelelő időben és megfelelő módon biztosított korai nevelés.

Jogszabályi háttér

Sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók nevelése, oktatása

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről rendelkezik az óvoda pedagógiai programjának, helyi tantervének elkészítésekor az SNI gyermekekre vonatkozó irányelvek figyelemre vételéről.

47.§ bekezdései a különleges gondozáshoz, a rehabilitációs célú foglalkoztatáshoz való jogról, a gyp-i nevelési-oktatási intézményekről és képzési kötelezettségről rendelkeznek.

- szakvélemények, különleges gondozás
- korai gondozás
- fejlesztő felkészítés
- intézmények
- jegyző kötelezési lehetősége
- szakértői bizottság feladatai
- beilleszkedési, tanulási,
- magatartási nehézség
- értékelés, minősítés alóli felmentés
- egyéni foglalkozások, fejlesztési tervek, segédeszközök
- szükséges szakemberek

Intézményünk az Alapító Okiratban foglaltaknak megfelelően az alábbi SNI-s gyermekek együttnevelését, befogadását támogatja

Mozgásában akadályozott, beszéd fogyatékos, megkésett beszédfejlődésű, enyhébb fokban hallássérült, nagyothalló, enyhe értelmi fogyatékos, pervazív zavarban szenvedő,

autisztikus, beilleszkedési és magatartási zavarral küzdő kisgyermeket tudja fogadni.

Teljes integráció: a gyermek minden tevékenységben részt vesz, együtt halad a többiekkel.

Óvodánk által nyújtott pedagógiai többletszolgáltatások jellemzői, formái:

- egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs foglalkozások,
- a részképességek fejlesztését segítő foglalkozások,
- az SNI gyermekek részképességeinek fejlesztése érdekében fejlesztő foglalkozások
- kiemelten gyermekek befogadását elősegítő csoportfoglalkozások,
- valamint a gyermekek befogadását előkészítő szülői foglalkozások.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fogadásának előzményei.

- Szakvélemény és javaslat az Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottságtól, hogy a gyermek normál óvodai csoportban nevelhető (teljes vagy részleges integrálással, milyen időkeretben?)
- A sérülés típusának megfelelő szakember, képességfejlesztő eszköz, egyéb feltételek pl. közlekedési utak, ajtók, mellékhelyiségek stb. biztosítása.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése az alábbiak figyelembevételével kerül megvalósításra

Fejlesztő-segítő pedagógiai környezet megteremtése.

Személyi feltételek biztosítása:

Az együttnevelésben részt vevő szereplők: a család, a gyermek, a gyermekközösség, az óvodapedagógus, a gyógypedagógus, a nevelőtestület. A pedagógiai szakszolgálaton keresztül gyógypedagógust alkalmazunk a szakvéleményben megfogalmazottaknak megfelelően. A fejlesztőpedagógiai végzettségű kolléganő segítséget nyújt az adott csoportban dolgozó óvónőknek, a dajkának. A befogadó környezet megteremtése során rendszeresen konzultálunk külső szakemberrel.

Csoportszervezés elvei:

Inkluzív nevelési formában csoportonként maximálisan egy olyan kisgyermek fogadása aki 2 vagy 3 főnek számít. A szocializáció segítése a játék és a többi óvodai tevékenységen keresztül. Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, a gyermek együttnevelésében részt vevő szakemberekkel. A kontrollvizsgálatokat figyelemmel kísérjük, fél évente a fejlődést értékelő konzultáció. A gyermek után-követése fél évig.

Szükséges tárgyi feltételek biztosítása.

A gyógypedagógus által javasolt speciális fejlesztőeszközök és mindennapi tevékenységet segítő eszközök biztosítása. Fejlesztő szoba, logopédiai szoba, tornaszoba, fejlesztőprogramok, feladatlapok, szakkönyvek beszerzése.

5.4.6. Az integrációt elősegítő pedagógiai tevékenységek

A fejlesztés kiemelt területei:

Enyhébb fokban nagyothalló gyermek fejlesztésének feladatai:

- Hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése
- a beszédértés a szókincsfejlesztés
- a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció szituatív alkalmazása.

Enyhe értelmi fogyatékos kisgyermek fejlesztésének feladatai:

- minta a kortárs csoporttal, a társakkal való együttműködés, a kommunikáció segíti a spontán tanulást
- olyan képességfejlesztést kell megvalósítani, mely kellő időt és alkalmat biztosít
  - alapmozgások fejlesztésére
  - kooperációs készség, verbális kommunikáció fejlesztésére
  - önkiszolgálási szokások elsajátítására
  - kognitív funkciók fejlesztésére.

Akadályozott beszédfejlődésű gyermek fejlesztésének feladatai

- A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító intenzív, komplex nevelési környezetben valósulhat meg.
- Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése fontos feladat.

Magatartási zavarban szenvedő, autisztikus kisgyermek fejlesztésének feladatai:

- Az óvodai nevelés elsődleges feladata a kommunikációs, szociális és kognitív habilitáció, terápia.
- Ennek érdekében fontos a természetes élethelyzetek kihasználása a fejlesztésre, egyénileg motiváló, speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó módon.
- Az óvodai fejlesztés minden esetben pszichológiai képességmérés, fejlődési szint és szociális adaptáció követése alapján, egyéni tervekkel történik, speciális módszerekben képzett szakemberek segítségével.

A tanulási, magatartási beilleszkedési zavarral küzdő és kiemelkedő képességű gyermekek integrációjának gyakorlata:

A tanulást megalapozó képességek fejlesztésével, Helyi Nevelési Programunk foglalkozik.

A tanulási, magatartási beilleszkedési nehézséggel küzdő gyermekek problémájának felismerése a pedagógus kezében van, az ő dolga a cselekedetek a jellemzők pontos megfigyelése.

Beilleszkedési nehézséggel küzdő kisgyermek:

Aki az óvodai élet szabályaihoz nehezen alkalmazkodik, nehezen kapcsolódik be a közös tevékenységekbe, csak azzal szeret foglalkozni ami őt érdekli, így féltő, hogy kevesebb dolgot fog megtanulni az óvodában mint társai.

Gyakran keveredik konfliktusba a társaival, így kevés barátja lesz.

A probléma megoldásában a család részvétele és pszichológus irányítása egyaránt szükséges.

Magatartási nehézség:

Olyan viselkedési probléma, amely mögött szorongás, félelem, érzelmi fejlődési zavar, aktivitásbeli probléma állhat.

Egyes kisgyermeknél alvászavar, evés zavar, bepislés stb. dühkitörés, figyelemzavar formájában, túlmozgásban jelenik meg.

Pszichológiai megsegítésre van szüksége a kisgyermeknek és a családjának, hogy iskoláskorra megszűnjenek, vagy csökkenjenek a problémák.

A tanulási problémák leggyakoribb típusai:

Tanulási zavar tünetei: beszédfejlődés zavara, az egyes tevékenységek eredménytelensége.

Tanulási akadályozottság: kognitív funkciók, beszéd lassúbb fejlődése, szociális tanulás, beilleszkedés problémái

Tanulási gyengeség, nehézség: részképesség zavar, fejlesztőpedagógiai, logopédiai vizsgálatokkal állapítható meg és fejlesztő foglalkozásokkal jól korrigálható.

Megelőzés, segítség:

A lehetséges beavatkozásnak mindig a hiányzó készségek fejlesztését kell megcéloznia, az alábbiak szerint:

- a figyelem
- a formaészlelés
- a testséma kialakításának folyamatáról
- a kognitív képességek
- a logikus gondolkodás
- az ok-okozati összefüggések megláttatásáról

Az erősségek és a gyengeségek feltérképezése és intenzív fejlesztése, megerősítése.

A speciális kognitív terápiák célja: a hiányzó készségek pótlólagos fejlesztése, kompenzálása, a nevelés legfőbb funkciója a szocializáció elősegítése.

A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermek gyakran valamilyen pszichés problémával küzd, pl.: mánia, autisztikus tünet, hiperaktivitás vagy POS (agyi fejlődési zavar) szindróma.

Az érdeklődés felkeltése, a motiváció, a környezet inspiráló hatása, a gyakorlási lehetőség

kedvező a gyermek fejlesztése szempontjából.

Minden sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése szakember bevonásával történik, a fejlesztési tervet az óvónő és a szakember együttesen készíti el.

A sajátos nevelési igényű gyermek beiskolázása szakértői vélemény alapján történik.

a. *Habilitációs, rehabilitációs tevékenységek.*

Cél: A hátrányok csökkentése

A gyakoriság, a módszer a szakember konkretizálva az adott gyermekre a munkatervben kerül meghatározása.

b. Fejlesztő foglalkozások, támogató tevékenységek:

Cél: Kognitív és szociális képességek, készségek fejlesztése, gyakorisága, módszer, szakember, felelős meghatározása.

c. Szülői értekezlet, szülői fórum:

Cél: Befogadó szülői környezet kialakítása, társadalmi érzékenységet, integrációt támogató környezet megteremtése. (esetleg aggodalom mérséklése)

d. Családkonzultáció.

SNI gyermek szüleivel való együttműködés, kooperáció erősítése

e. Továbbképzések.

Cél: Nyitottabbá és alkalmassá tenni a nevelőtestületet az együttnevelésre, a segítő és támogató kommunikációs technikák, konfliktus-megoldási technikák átvétele.

f. Szakmai támogatás, szakmai konzultáció, esetmegbeszélés az óvodán belül.

Cél: segítségnyújtás a befogadó pedagógiai környezet kialakításában és a speciális bánásmódhoz, tanácsadói támogatás pl. PSZK

Szakmai támogatás, konzultáció a külső partnerekkel.

5.4.7. Az SNI gyermek fejlődésével kapcsolatos dokumentáció vezetése.

- Az SNI gyermekkel érkező dokumentumok, szülői dokumentumok, az egészségügyi ellátás dokumentumai, szakvélemények, szakértői vélemények valamint pszichológiai és pedagógiai státusz dokumentumai: szakértői vélemény, a szakértői javaslat száma, irattári száma.
- Az SNI gyermekkel kapcsolatos tanügyi dokumentumok:
  - egyéni fejlődési napló
  - tanév végi értékelés
  - jogszabályi előírások
- Szakmai dokumentumok:
  - Alapító okirat
  - SZMSZ
  - Pedagógiai Program
  - Gyermekvédelmi dokumentumok összessége
- Az SNI gyermek fejlődésével, készség és képességfejlesztésével összefüggő dokumentumok:
  - a lehetséges fejlesztési eljárások, terápiák bemutatása
  - folyamatdiagnosztika
  - az egyéni fejlesztési terv

- a mentesítés lehetőségei
- a pedagógiai vélemény összegyűjtése
- a vonatkozó törvények és rendeletek részletei, az értelmezéshez szakszavak szótára

Az SNI gyermek integrálásának a pedagógiai gyakorlata/ folyamata:

- Az eltérő kisgyermek szakértői vizsgálatát előkészítjük
- Tájékoztatjuk a gyermek szüleit az őket megillető jogokról
- Az SNI gyermek kontrollvizsgálatát figyelemmel kísérjük
- A kisgyermek sérüléséhez igazodóan a szakértői véleményben előírt szakirányú végzettségű gyógypedagógust alkalmazzuk.
- Előkészítjük a kisgyermek óvodai fejlesztési tervét
- Megszervezzük a rehabilitációs foglalkozásokat
- Megszervezzük a fejlesztő foglalkozásokat

Kiemelten figyelünk a gyermekek bevonására az alábbi területeken:

- játék
- mozgás
- vers, mese dramatikus játék
- ének, énekes játékok
- rajz, mintázás, kézimunka
- a környezet tevékeny megismerése
- munka jellegű tevékenységek
- figyelünk hogyan alakul az SNI gyermek társas kapcsolata

Félévente a gyermek fejlődését áttekintjük, közösen a szülő, a gyógypedagógus, óvodapedagógus segítségével.

A gyermeki fejlődés nyomon követésének ajánlott szakaszai:

- Óvodával való ismerkedés szakasza
- A fejlődés nyomon követése féléves időkeretben, ajánlás az egyes gyermekekre és csoportra irányuló értékelési rendszerünk hatékonyságának elemzésére középső és nagycsoportos gyermekek számára
- A fejlődés áttekintése 5 éves korban
- Döntés a beiskolázásról 6-7 éves korban, szakvélemény alapján.
- Utánkövetés

A fejlesztési tervet a szakmai megállapításoknak megfelelően módosítjuk.

6 AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

6.1 Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

1. Az óvodánkban előtérbe helyezzük a szabad játék érvényesülését.

A játék kiemelt jelentősége napirendünkben, időbeosztásunkban, továbbá a játékos tevékenység szervezésben is megmutatkozik.

2. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt: a szülő és az óvodapedagógus.

Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.

Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

3. A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő

anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvodánk és az óvodapedagógusok feladata, hogy megfelelő csoportléghőmérsékletet, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítsunk a különböző játékformákhoz,

a gyakorló játékokhoz,

a szimbolikus játékokhoz,

a szerepjátékokhoz,

konstruáló játékokhoz,

a szabályjátékokhoz.

4. A játék folyamatában az óvodapedagógusok tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri e.

Célunk: Jót és jól játszani ez a gyermek dolga az óvodában!

A játék a 3-7 éves gyermek legjellemzőbb, legalapvetőbb tevékenysége. Kiemelt jelentőségű tájékozódási tevékenység, magában foglalja a spontán tanulás minden lehetőségét is, mert a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a gyermekek felé. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. A játékban a gyermek kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja a különböző szituációkat, az őt érő élményeket. A játékban szabadon kibontakozhat a gyermek személyisége.

A jó játékra jellemző az *izgatottság* és az *öröm* érzése, kísérője a *jó hangulat* és a *könnyedség*.

A fejlesztés eszközeként elválaszthatatlan egymástól a játék és a mozgás.**Feladataink:**

- **csoporthétkör:** derűs, nyugodt, felszabadult legyen,
- **hely:** kuckókat, sarkokat létesítünk, - mesesarok, építőszőnyeg, babaszoba - és spontán változtatható szabad helyeket biztosítunk, ahol a kisebb játszó csoportok maguk alakíthatják ki szükséges „tereiket”,
- **játékeszközök:** életkornak megfelelőek, változatosak, esztétikusak legyenek, biztosítsák a gyakorlójáték, változatos szerepjáték, szabályjáték, konstrukciós játék, barkácsolás megfelelő szintű kialakulását. Természetes anyagok gyűjtésével, felhasználásával egészüljön ki - az évszakok tükröződésében. A játékban, ha lehetséges „igazi” eszköz is legyen,
- **játékidő:** a napirendben a maximális játékidőt biztosítjuk, a lehetőségekhez mérten folyamatosan,
- **ötletek:** a gyermekek saját elképzeléseiket valósíthatják meg a játékban,
- **beszédképesség:** fejlesztése a játékban,
- **játékfajták:** tartalmának gazdagítása az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével,
- **tapasztalatszerzés irányítása és biztosítása:** játék a szabadban, **élmények, élményszerző séták, kirándulások** szervezése: nagyon fontosak a szerzett ismeretek, benyomások, azok (gyakorló, szerep, szabály) játékban történő feldolgozása,
- **a játék irányítása:** közvetett és közvetlen formában történik. Az óvodapedagógus feladata a helyes arány megtalálása. Tudatos jelenléte a játékban biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. Szituáció érzékenyen reagáljon az óvónő, példamutatással, segítse a játékot. A beleélés, az empátia nagyon meghatározó. Peremhelyzetű gyermekek segítése „együttjátszással”. Az óvónő ne csak szóval irányítson, hanem éljen a metakommunikáció lehetőségével. A gyermek első valódi játszótársa a felnőtt, az óvónő, a játékélménybe beépülő belső modell, hol segítőkész kezdeményezője a játéknak, hol társa a gyermeknek. Az óvónő jelenléte alakítja a gyermekek közötti játék kapcsolatokat.
- olyan **szokások** kialakítása a legfontosabb, melyek lehetővé teszik a különböző játszócsoportok egymás melletti tevékenykedését, alkalmazkodásra ösztönzéssel.
- Nem gátoljuk a gyermekek játékát túlzott szabályozással!

A játék tartalma - fejlődése az óvodáskor végéig***Gyakorlójáték:***

3-4 éves korban jellemző, későbbiekben beépül a szerepjátékokba, annak egyegy motívumaként lelhető fel.

Szerepjáték:

3-4 éves korban 1-2-3 gyermek, rövid idejű, alkalmi együttjátszása jellemző; önmagukat próbálgatják - alkalmazkodást is követel tőlük - igénylik az óvónő tapasztalt, empátias jelenlétét, aktív bekapcsolódását.

4-5 éves korban huzamosabb ideig tartó, témájában a gyermekek érettségéből, tapasztalataiból adódóan tartalmasabb; élményeik is megjelennek a játékban. Kezdenek irányító szerepet vállalni - próbálgatják önállóan megszervezni, megvalósítani elképzeléseiket. Az óvónőnek meg kell adni a lehetőséget önállóságukat segítenie kell - közvetett irányítással. Az alkalmi párokat a baráti kapcsolatok alakulásával rendszeresen együtt játszó kisebb csoportok váltják fel.

6-7 éves korban - önállóan szervezik a gyerekek, huzamosabb ideig, több napig is játszanak egy-egy témát. Elfogadják a rájuk osztott szerepet - és önállóan irányítják a játékot - reprodukálják tapasztalataikat, a közvetlen környezetükből TV-ből, bábszínházból, moziból, szerzett újabb ismereteiket. A szükséges eszközeiket képesek maguk is elkészíteni.

Építőjáték:

Minden korcsoportra jellemző. Tartalma az életkorral változik, élmények, tapasztalatok fejlesztik. Eszközei óvodánk minden csoportjában biztosítottak nagyrészt természetes anyagból (fából), esztétikus, változatos formákban. A kezdetben egy-két elemmel jelzett építményt 6-7 éves korra érdekes, sok elemű, az évek alatt szerzett tapasztalatokra támaszkodva, az elképzelhez, eredetihez hasonló építmények váltják fel. Több napig is megőrizve - folyamatosan bővítik, díszítik - igényesek lesznek a kivitelezésben. Sokszor a szerepjáték színhelyévé válik (állatkert, cirkusz, üdülő, stb.).

Konstruktív játék:

Óvodánkban korcsoporthoz alkalmazkodók a konstruktív játékaink - a nagyobb és egyszerűbben összeállítható elemeket tartalmazóktól - az egészen kicsi, és bonyolultabban összerakható játékeszközökig, figyelembe véve a gyermekek fejlettségi szintjét. Az elemek összeillesztése kézügyességet (szemkéz koordináció) igényel, a fejlesztésben fontos eszköz az óvodapedagógus kezében. A gazdag variálhatósága kielégíti a gyermeki fantáziát. Ahogy gyűlnek a tapasztalataik, fejlődik kézügyességük - egyre igényesebbek lesznek a kivitelezésében. Kreativitásukat fejleszti. A készített eszközök a szerepjátékba is bekerülhetnek.

Szabályjáték:

Kialakulását egyértelműen a gyermekek fejlettsége határozza meg - az egyszerű szabályokat a bonyolultabbak követik. Kezdetben szükséges az óvodapedagógus jelenléte - később fokozatosan önállósodnak a gyerekek, önmaguk is betartják - később társaikkal is betartatják az elfogadott szabályt. Képesek önmaguk ellenőrzésére, sőt új szabályok felállítására is. A mozgásos szabályjátékokat a „Mozgás” fejezetben külön említjük. Az óvodáskor végére a gyermekek már képesek a társasjátékokat végigjátszani. A „nyertest” „vesztést” a játék velejárónak tartják, s a nyeretlenséget sem kudarcnak élik meg, elfogadják, s egyben újabb próbálkozásra ösztönzi őket.

Óvodánkban minden korcsoportnak változatos, esztétikus játékok állnak a gyermekek rendelkezésére, a legegyszerűbb szabályok betartását igénylőktől a bonyolultakig - mindig elérhető helyen. Folyamatosan bővítjük, *korszerűsítjük* a választékot a gyermekek megfelelő fejlesztését tartva szem előtt.

Bábozás-Dramatizálás:

A bábozás az óvodában először az óvónő előadásában jelenik meg, sokszor a beszoktatást is segítve. Irodalmi élmények hatására éreznek kedvet a gyermekek a szereplők megelevenítéséhez. A „szereplő, a bábú bőrébe bújva” még a gátlásos gyermekek is bátrabban megnyilvánulnak. Kezdetben nem az irodalmi élményt fejezik ki játékkal, de az óvodáskor végére képesek a jól ismert meséket önállóan eljátszani, követve a mese főbb vonulatait. És ez a „szóbeli kifejezés fejlesztésének nagy lehetősége”.

A gyermekek a szükséges díszleteket maguk is elkészíthetik, festhetik, vágthatják, ragaszthatják, bábukat is készíthetnek.

Irodalmi élményeiket a dramatizálás eszközeivel kifejezhetik, újraélhetik, eljátszhatják.

6.2 Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségekben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

4. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítjuk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

5. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős

mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron szervezzük meg.

Nevelési programunk kiemelt területe

a mozgás. (mozgásos tevékenységek, mozgásos játékok, tánc „Így tedd rá”), környezettudatos magatartás kialakítása „Zöld Óvoda”

A gyermekek többsége lakótelepi lakásban él, ahol kevés a lehetőség - a gyermekek életkori sajátosságaiból fakadóan magas - mozgásigényük kielégítésére, teherbíró és állóképességük növelésére.

Célunk:

- A gyermekek mozgásigényét folyamatosan kielégítjük, a mozgáskedv fenntartásával.
- Mozgástapasztalatok szereztünk: bővítünk és fejlesztünk, és életkornak megfelelő gyakorlási lehetőségeket biztosítunk.
- Minden gyermek megtalálja az érdeklődésének és fejlettségének megfelelő mozgáslehetőséget.
- A városi uszoda nyújtotta lehetőségeket úszótanfolyamokkal minden évben kihasználjuk
- Az óvodáskor végére minden gyermek tartáskoordinációját megerősítjük és rögzítjük. (gerinctorna,gyógytorna)

Feladataink:

- A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek a lehetőségét az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve az óvodai nevelés minden napján minden gyermek számára biztosítjuk!
- Biztosítjuk a megfelelő helyet, időt, és eszközt (a biztonság megteremtése, társra figyelés)
- A gyermekek természetes mozgásformáit fejlesztjük a szabad játékban és a szervezett tevékenységekben egyaránt, mert ezek hozzájárulnak, a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához (járás-futás, ugrás-támasz, függés-egyensúlyozás, dobás)
- A gyermekeket megtanítjuk arra, hogy a társaik sportteljesítményét értékeljék.
- Sport és mozgáskultúrával összefüggő ismereteket nyújtunk
- Változatos mozgásanyagokkal az általános és a sokoldalú fejlesztést valósítjuk meg
- _Motivációt folyamatosan fenntartjuk - ezzel megalapozzuk, hogy a mozgás a gyermekek életének részévé váljon
- Mozgásfejlesztés szervezett tevékenységekben:

- mindennapos testnevelés, jó időben a szabadban,
  - kis és középső csoportban heti egy alkalommal testnevelés foglalkozás,
  - nagycsoportban heti két alkalommal testnevelés foglalkozás
  - séták nagy és középső csoportban havi 2-3 alkalommal
  - kirándulások nagy és középső csoportban évi 2-3 alkalommal,
  - tartásjavító gerinc-prevenációs testnevelés a fejlesztésre szoruló gyermekek részére heti egy alkalommal,
  - lábtorna minden korcsoportban heti egy alkalommal
  - Ayres mozgásterápia speciális eszközökkel.
- Fejlesztjük a testi képességeiket
(erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség).

A gyermekek tevékenységei:

- Természetes mozgásokat végeznek:
járás, futás, kúszás, mászás, függeszkedés, gurulás, bújás, egyensúlyozás, szökdelés, támaszkodás, ugrás, dobás, kerékpározás
- Ismerik a szervezett mozgásokat is:
gimnasztika, labda-karika-babzsák-kötél gyakorlatokat, testnevelési játékokat, mozgásos szabályjátékokat
- Örömmel és felszabadultan mozognak a vízben, ismerik az úszás alapelemeit
- Zenére mozognak, ismerkednek a koreográfiai alapokkal

Szabad mozgástevékenység:

A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk ki, hogy egész nap biztosítjuk számukra a megfelelő helyet és eszközöket úgy a csoportszobában, a tornateremben, mint a szabadban.

3-4 éveseknél a természetes nagymozgásokat fejlesztjük (csúszás-mászás- bújás; ugrálás, szökdelés). Az ehhez szükséges eszközök rendelkezésre állnak, mind az udvaron, mind a csoportszobában.

4-5 éves korban szem-kéz, szem-láb koordinációt és az egyensúlyérzékelt is fejlesztjük (célbadobó játékok, ugróiskola, ugrókötél, lépegető, tányérhinta, kötélmászó, láncos lengő hinta, rézsútos létra).

A szükséges eszközök biztosítottak.

5-6-7 éves korban a finommozgás fejlesztésére fektetünk hangsúlyt.

Az óvodakertben különböző mászó fák, rudak, kötelek, függő farönk, függeszkedésre alkalmas nyújtó állnak rendelkezésre.

A szabad mozgásfejlesztésben az alapvető feladataink: baleset megelőzése, a derűs légkör, jó hangulat.

Rövid, zenére történő mozgásra is lehetőséget teremtünk.

Mozgásfejlesztés szervezett tevékenységben:

- Anyaga:**
- atlétikai
  - torna és

- játékos jellegű gyakorlatokból tevődik össze.

Szervezett foglalkozásokon van lehetőségünk speciális gyakorlatok beiktatására (gerinc-tartásjavító javító + lábboltozat erősítő).

Atlétika: - futások,
- ugrások,
- dobások lehetőleg a szabadba tervezzük.

Torna: - szabadgyakorlatok az alapvető gimnasztikai felhasználásával (társas, kézi szer és padgyakorlatok),
- talajtorna alapelemei.

Játékos jellegű gyakorlatok:

- szerep vagy utánzó játékok,
- futójátékok,
- szabályjátékok (váltóversenyek, fogó-, labda-, és egyéb játékok).

3-4 éveseknél a testnevelés anyaga nagyrészt a természetes nagymozgásokat tartalmazza.

4-5 éves korban már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Előtérbe kerülnek az egyensúly-szem-kéz-szem-láb koordinációs gyakorlatok. Testséma fejlesztése - oldaliság tanulása.

5-6-7 éves korban tovább fejlesztjük a finom motorikus készségeket (labdák, szalagok, botok).

Fontos szempont a foglalkozás szervezésénél, hogy minél kevesebb legyen a várakozási idő.

Éves tervet készítünk, az időjáráshoz alkalmazkodva dolgozzuk fel (szabadban vagy teremben).

A játék egy foglalkozáson belül többször is megjelenhet, hol mint eszköz, hol mint cél.

Arra kell törekednünk, hogy a gyerekek tökéletesen kivitelezve végezzék a gyakorlatokat, mivel olyan készségeket és képességeket akarunk kialakítani, amelyek elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Játékos tevékenységek során a ismerkednek és gyakorolják a mozgás alapvető elemeit.

Szoros a kapcsolat a *zenevel*, mert a mozgáskultúra fejlesztése mellett segít a térben és időben való tájékozódásban.

Speciális szavakat ismernek meg ezért *anyanyelvi neveléssel* is összefüggő a kapcsolat.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Kialakult a gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzékelése, összerendezett mozgása, vízbiztonságérzete.
- Ismerik az irányokat, képesek tájékozódni a térben.
- Betartják a szabályokat a versenyjátékok, ügyességi játékoknál.
- Ismerik az úszás alapelemeit.
- Edzettekké és teherbírókká válnak.

6.3 A külső világ tevékeny megismerése

1. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
  2. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
  3. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.
  4. Az óvodapedagógusok feladata, hogy lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

Célunk:

Olyan gyermekeket nevelni:

- akik ismerik, szeretik, védik a természetet, az őket körülvevő élőlényeket, óvják, szépítik környezetüket,
- a környezet megismerése közben mennyiségi, nagyságbeli, alaki, tér és síkbeli ismeretekhez jutnak,
- a közvetlen és tágabb környezet felfedezése során pozitív érzelmi viszonyt alakítanak ki a természeti – emberi világ értékeivel,
- akiknél megalapozott a környezettudatos viselkedés.

Feladataink:

- Lehetővé tesszük a gyerekek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Elősegítjük az önálló véleményalkotás kialakulását, döntési képességeiknek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában,
- Mozgásos és érzékszervi tapasztalatokat szereztetünk, az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből, életkoruknak megfelelően.
- Kirándulások, séták alkalmával a nagymozgásokat fejlesztjük, állóképességük, edzettségük, kitartásuk növelése céljából.
- A gyermekek meglévő ismereteire, tapasztalataira támaszkodva új

- ismereteket nyújtunk, fogalomalkotásukat megalapozzuk.
- Biztosítjuk a gyermek számára a teret, az időt, az eszközt a spontán és a szervezett, az alkalmi és a folyamatos megfigyelések, az egyszerű kísérletek, gyűjtések elvégzéséhez.
  - Az ismeretnyújtást magyarázattal kísérik .
  - Hagyjuk, hogy a gyermekek elmondhassák élményeiket és tapasztalataikat.
  - Séták, kirándulások során a természet változásainak, a bennük élő növényeknek, állatok folyamatosan megfigyeltetjük a tapasztalatszerzés céljából.
  - Tudatosan ráirányítjuk figyelmüket a környezet illetve a természetvédelem fontosságára, a környezettudatos magatartás kialakítása.
  - Kezdeményezünk környezetvédelemmel kapcsolatos játékokat.
  - Megalapozzuk a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásait.
  - Felélesztjük és megőrizzük a hagyományokat, amelyek gazdagabbá teszik a gyermekek óvodai életét (néphagyományok)
  - Fejlesztjük a gyermekek kommunikációs készségét
  - Matematikai tapasztalatok szereztetünk, és azokat a gyermekek alkalmazzák tevékenységeik során.
  - Megemlékezünk a környezetvédelmi jeles napokról.
  - Éreztetjük a gyermekekkel, hogy a természeti környezet nélkül nem létezik az ember, hogy védeni és óvni, ápolni kell azt.
  - Tudatosítjuk a gyermekben, hogy csak azokat a természeti kincseket hozhatunk el amit a természet elengedett.
  - Erősítjük a közös feladat-közös élmény által a csoporttudatot, miközben biztosítjuk az egyéni feladatmegoldást egyéni sikert.
  - Problémahelyzeteket teremtünk, és lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek önállóan, kreatívan tudják megoldani azt.
  - Jó hangulatot teremtünk a tevékenységek során.
  - Megteremtjük a biztonságos tűzgyújtás- oltás feltételeit, tudatosítjuk a tűzgyújtás szabályait.
  - Megismertetjük a gyermekekkel a szelektív hulladékgyűjtést, a komposztálás fontosságát, és ezek módját.
  - Felhívjuk a gyermek figyelmét a vizek, állatok, levegő és a föld

védelmének fontosságára.

- Bevonjuk a családokat a gyűjtögetésbe, az óvodai tevékenységek megismerésébe.
- Biztosítjuk a gyermek számára a teret, az időt, az eszközt a spontán és a szervezett, az alkalmi és a folyamatos megfigyelések, az egyszerű kísérletek, gyűjtések elvégzéséhez.
- Segítjük a szülőket, hogy felismerjék a gyermekek környezet iránti érdeklődésének fontosságát.
- A matematikai tapasztalatszerzést természetes környezetben, játékosan valósítjuk meg.

A gyerekek maguk fedezzék fel környezetük formai, mennyiségi, téri viszonyait.

Meglátattjuk az ok-okozat összefüggéseket.

Érzékeltetjük a valóság relációit, fejlesztjük ítéloképességüket.

A gyermekek tevékenységei (külső világ tevékeny megismerése):

- Személyes tapasztalatokat szereznek
- Vizsgálódnak, kísérleteznek, kötetlenül szemlélődnek
- Kötött szempont szerint megfigyelnek
- Gyűjtögetnek, rakosgatnak, manipulálnak
- Fogalmakat ismernek fel és alkotnak meg.
- Növényeket ültetnek, ápolnak.
- Állatokat gondoznak
- Személyes tapasztalatokat szereznek a tűzgyűjtásról –oltásról, a vizek, föld, a levegő tisztaságának védelméről
- Részt vesznek a szelektív hulladékgyűjtésben, a komposztálásban
- Megfelelően használják a különféle szerszámokat, eszközöket (kerti szerszámok).
- Játékos cselekvések során megismernek néhány égitestet

A gyermekek tevékenységei (matematika):

- Különbségekre, hasonlóságokra épülő összehasonlításokat tesznek
- Csoportosítanak
- Relációkat tárnak fel.
- konkrét – félabsztrakt fogalmakat alkotnak.
- méréseket végeznek, mennyiségi viszonyokat állapítanak meg.
- Sorba rendeznek.
- Halmazokat alkotnak.
- Párosítanak.
- Tájékozódnak térben és időben.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.

- -Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket jelölő irányokat (alá, fölé, közé, mellé).

Az óvoda által megismertetni kívánt értékek, nevezetességek:

- Lakótelep és a tó környéke (évszakonként)
- Belváros (Tűztorony, Bécsi kapu, Várkerület, várromok, régi épületek, kopogtatók, hangulatos utcák)
- Kiállítások, múzeumok aktuális tárlatainak megtekintése
- Rendezvények látogatása (Liszt F. Kult. Közp., GyIK)
- Lőverek, erdei sétautak, erdei játszóterek erdei tornapálya, ERDŐ HÁZA.
- Sopron és környéke (Bánfalva, Ágfalva-lovas park)
- Fertő-Hanság Nemzeti Park

A tevékenység szervezeti formái:

- Kötetlen kezdeményezés mikro-csoportos foglalkozási formában.
- Környezetismereti séta a teljes csoporttal.
- Megfigyelés, kísérlet, gyűjtögetés természetes környezetben.

A tevékenység tartalma:***Természeti környezet:***

Az évszakok változásaihoz igazodva, azok jellemzői, ismérvei.

Javasolt témakörök:

- Ősz, tél, tavasz, nyár.
- Környezetünkben élő állatok.
- Erdők-mezők növény- és állatvilága.
- Víz- és tópartok növény- és állatvilága.
- A talaj élővilága.
- Éltető erőnk a víz.
- A környezet és a természet ápolása.
- Védelem.
- Kísérletezés.

A javasolt témakörök a gyermekek életkorához igazodva kerüljenek feldolgozásra. 4-5 illetve 6-7 éves szinten az ismeretek bővítése, mélyítése; differenciálása.

Társadalmi környezet:

Szűkebb és tágabb környezetünk megismerése, s az abban való biztos tájékozódás.

Városunk és környéke értékeinek megismerése.

Javasolt témakörök:

- A társadalom alapja a család.

- Nagy családunk az óvoda.
- Biztonságos közlekedés.
- Környezetünk esztétikája.
- Óvjuk, védjük, ápoljuk testünket.

Környezetünk megismerése közben a gyermekek *matematikai tartalmú ismereteket* is szereznek. A számlálgatás, méricskélés, a tér alakítása, az irányok megnevezése, hasonlígtatások, összegyűjtés, szétválasztás, párosítás, a formák letapogatása játék közben olyan természetes, mint a mondókázás. Elkerülhetetlen, hogy ne használjuk, ne nevezzük meg alkalmanként a térbeli mennyiségi és formai vonatkozásokat, matematikai kifejezéseket használva.

Külön is fejlesztjük a gyermekek matematikai képességeit. Felfogásunk, hogy a matematikai nevelést is komplex formában a gyermekek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épülve valósítjuk meg. A perceptuális, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására.

Olyan eszközöket és tevékenységeket biztosítunk, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok, ismeretek megszerzését.

A szervezett foglalkozásoknak és kötetlen kezdeményezéseknek minden esetben támaszkodnia kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire. A fejlesztést játékosan, játékba építetten valósítjuk meg.

Az ítéloképességük fejlesztése (tulajdonság, állítás, igaz-nem igaz) is fontos.

Szabadon döntjük el, hogy a matematikai nevelés tartalmából melyikben elégedhetünk meg a játékidőben szerzett benyomásokkal, mely témát dolgozza fel foglalkozáson.

A gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve először a kívánságára, érdeklődésére számítva, kibontakozását segítve a matematikai beállítódást, szemléletét alapozzuk meg. 5-6-7 éves korban feladatunk az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerztetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátíttatása.

Tapasztalataink szerint az 5-7 éves gyermekeknek igénye van önmaguk kipróbálására, feladatok önálló végzésére, problémahelyzetek megoldására.

A témák feldolgozásában használjuk a rendelkezésre álló digitális eszközöket (laptop, projektor, CD lejátszó).

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Legszorosabb kapcsolata a *közösségi neveléssel* van, mert tartalmában és feladatiban konkrét összefüggés mutatkozik a társadalmi környezethez való alkalmazkodás és a szocializációs tanulás területén.

A *vizuális neveléssel*, mert a környezet megismerése során esztétikai hatások érik a gyermeket, melyeket ábrázolásában megjelenít..

A *játékkal* és *munkával* mert a gyermek társadalmi környezetéből szerzett ismereteit játékában felhasználja, folyamatosan gyakorolja a munkatevékenységeiben alkalmazza.

Zenei neveléssel, mert állatokról, növényekről, évszakokról, jeles napokról énekelnek.
Anyanyelvi neveléssel, mert állatokról, növényekről, évszakokról, jeles napokról mesélnek, verselnek.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Tudják a nevüket, szüleik nevét, foglalkozásukat, az óvodánk nevét, születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik a napszakokat, és az ehhez kapcsolódó tevékenységeket.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik és ápolják is a növény- és állatvilágot.
- Tevékenyen részt vesznek a környezetük védelmében.
- Megneveznek néhány égitestet.
- Ismerik a tűzgyűjtés- oltás szabályait, a szelektív hulladékgyűjtést, a komposztálás folyamatait.

6.4 Verselés, mesélés

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást.

A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

1. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

2. Az élősavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világvilágának alakítására.

Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlelkésítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

3. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

4. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

5. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

6. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Célunk:

- Irodalmi élményt nyújtunk, és a gyermeket úgy fejlesztjük, hogy az szórakoztasson is.
- Kialakítjuk a gyermekek pozitív személyiségjegyeit, elősegítjük az értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésüket.
- Kialakítjuk a kultúraértékek iránti fogékonyságot.
- Mondókázunk, verselünk ritmikus utánzó mozgással.

Az óvodáskorú gyermek életkorának megfelelő irodalmi műfajok a mese és a vers. A gyermek szórakoztatásának elengedhetetlen eleme, az anyanyelv közvetítése játékos mozdulatokkal összekapcsolt mondókákkal, dúdolókkal. Ehhez már 3-4 éves korban természetes módon kapcsolódik a csak hallgatott mese.

Feladataink:

- Csak nyelvileg tiszta, értékes mesével, verssel ismertetjük meg gyermekeinket.
- Megfelelő légkört biztosítunk az állandó mesesarokkal vagy a mesehallgatásra utaló ismétlődő szokásokkal
- Ismerünk és tudunk meséket, mondókákat, láncmeséket, verseket, kiszámolókat, ezeket helyesen és tiszta beszéddel, megfelelő előadásmóddal mutatjuk be a gyermekeknek.
- Érzékeltetjük a mesék, versek képi világát.
- A mindennapok során kihasználjuk a spontán adódó helyzeteket.
- A népi mondókák, mesék gazdag, tárházából válogatunk, ezek közvetítik nyelvünk sajátos ritmusát, dallamát, hangzóvilágát.
- Javasoljuk a szülőknek, hogy otthon is rendszeresen meséljenek, verseljenek.
- A versekkel, mesékkel, mondókákkal megerősítjük a környezet megszerettségét, a hagyományápolást, az évszakok váltakozásait.
- A könyv szeretetére és megóvására neveljük a gyerekeket.
- Igényesen választjuk ki, hogy melyik városi kulturális programon, rendezvényen vesznek részt az óvodai csoportjaink.

Klasszikus irodalmi művek válogatásánál is szempontunk, hogy a „kicsiknek csak a nagyok” írhatnak jól (Móricz, Mikszáth, Gárdonyi, Petőfi, Benedek E.). Az óvónő mesekínálatából a gyermekek kívánságra válogathatnak.

A népköltészet verses anyaga általában mozgásos játék, az óvodában sem választható szét. Párban, kisebb csoportokban, közösen a játéköröm kedvéért számtalan önkéntes ismétléssel ragad rá a gyermekekre. A vers a nyelv játéka. Zeneiségét kell érvényesítenünk az előadással.

Számtalan nagy költőnk versét zenésítették meg szintén nagy zeneszerzők. Színesíthetjük verstanulásunkat ezen dalok meghallgatásával, kívánságra megtanulásával. Így talán eljátszani is könnyebb, akár még táncolhatunk is rá (kompetencia- színes, széles skálát mutatunk a gyermekeinknek).

A mondókás - verses anyag alkalmas arra, hogy felkeltsék a gyermekek figyelmét az időjárás, az évszakok váltakozására. A jeles napokat, naptárfordulót figyelembe vesszük az anyag kiválasztásánál, aktualizálunk, hagyományainkat ápoljuk. Ünnepi alkalmakat színesítünk egy-egy alkalmi verssel. A verseket minden esetben játékból, tapasztalatszerzési foglalkozásból hozzákapszolóva indítjuk. Ez segít a gyermekeknek megérteni a tartalmat, mondanivalót-kompetencia alapon.

Kisebb gyermekeknek 4-5 éves korban 8-10 mondókát, verset ismételtünk az év folyamán. 6-7 éveseknél 10-15-re bővül a keret. Kisebbeknél hintáztató lovagoltató, ujjak, kéz játékaival kapcsolatos mondókákat választunk. Nagyobbaknál előtérbe kerülnek a tréfás hangvételű, csúfolódó mondókák.

Verssel - mondókával együtt töltött idő rövid legyen, öt-tíz perc.

Olyan mesét választunk gyermekeinknek, amely a legtágabb értelemben tanít. Olyan kapcsolatokat, helyzeteket mutat fel a gyermek számára, amelyek megértésére más eszközökkel ebben az életkorban még nincs mód. Jelképeivel az emberi természet belső tájairól és a külső világ jelenségeiről ad tükörképet. Az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését.

Módszertani eszköztár-javaslat: korcsoport-függően bővülő tartalommal

3-4 éveseknél:

- ringatók, dúdoló, ölbéli mondókák
- egyszerű halmozó mesék
- állatmesék

4-5 éveseknél:

- bonyolultabb állatmesék
- verses mesék (Kormos István, Zelk Zoltán, Weöres Sándor)
- többszereplős mesék
- királyos mesék

5-7 éveseknél (az előzőeken kívül):

- csúfolódós, humoros mesék
- több cselekményszálon futó mesék
- kalandos mesék, történetek (A népmeséken kívül: Petőfi Sándor: János vitéz, Milne: Micimackó, Kormos István: Vackor, Janikovszky Éva könyvei, Rudyard Kipling: A dzsungel könyve stb.)

Természetesen a klasszikus népmese gyűjteményekből válogatunk, nemcsak magyar, hanem külföldi szerzők (nagyjaink) remekműveit is ismertetjük.

Verseik

- mondókák

- nyelvtörők, szójátékok
- állatokról, növényekről
- évszakokról
- hangulatokról
- ünnepekhez kapcsolódók
- az őselemekről
- találós kérdések
- szólás- mondás

A gyermekirodalom klasszikus költői és a mai magyar költők versesköteteiből válogatunk.

A népi eredetű mesének erkölcsi tartalma van. Erkölcsi rendszerében a jó és az igaz győz, a gonosszal és a hazuggal szemben.

A mese oldja a szorongást, amelyet a nagyrészt még ismeretlen világ, a feldolgozatlan indulatok váltanak ki a gyermekből, ráébreszti a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra. Hasonló érzelmi biztonságot nyújt a gyermeknek, mint a közös játék élménye. A gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés belső képalkotásra készíti a gyermeket, amely a felnőttkori olvasóvá válás alapja, előkészítése.

Irodalmi élménynyújtásról akkor beszélhetünk, ha a gyermek szereti a mesét, örömet okoz neki. Ezt szolgálja, ha a mennyiség helyett a minőségre építünk. Sokszor halljanak egy-egy mesét, az beépül nyelvi kultúrájukba. Örömeinkre szolgálhat, ha a gyermek szeretne a csoportnak önállóan, egyedül mesélni.

Lehetőséget kell biztosítanunk számára, hogy ki tudja magát próbálni, érvényesülni tudjon önbizalmát, bátorságát növeljük.

Gyakori ismétlésünk ad lehetőséget:

- kedvenc mesék kialakulásához (ezeket a gyermekek maguk is szívesen ismétlik),
- valamint a mese reprodukálásához, bábozáshoz, dramatizáláshoz.
- a gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és / vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Bábozáshoz, dramatizáláshoz kezdetben az általunk készített eszközök álljanak a gyermekek rendelkezésére, majd ezek kibővülnek a gyermekek által készítettekkel. Bábozáshoz gyermek méretű paravánokat is biztosítunk.

Új mesét	4-5 éveseknek	10-12 alkalommal,
	6-7 éveseknek	12-15 alkalommal meséljük évente.

6-7 éveseknek folytatásokban is mesélünk a gyermekirodalom klasszikus műveiből (Petőfi Sándor, Milne, Kormos István, Janikovszky Éva, stb...).

Kialakult hagyománya van a délutáni pihenés előtti mesehallgatásnak.

Versekhez- mesékhez ajánlott zeneirodalom

Költőink megzenésített versei

Mondókák, népmesék népzenevel

Komolyzene aláfestésnek, kiegészítésnek

Az zeneanyag nagyon jól alkalmazható még a vizuális, ének, külső világ tevékeny megismerése kezdeményezései, a mozgásos játékok során valamint játékidőben, ébredés után (lágyabb, kellemes hangzású zenét választunk).

A témák feldolgozásában használjuk a rendelkezésre álló digitális eszközöket (laptop, projektor, CD lejátszó)

A gyermekek tevékenységei:

- Ismerik a páros játékokat (lovagoltatók, ujjkiszámolók, stb)
- Örömmel nézegetik a könyveket.
- Báboznak, mesélnek, dramatizálnak.
- Bábelőadásokon vesznek részt.
- Természeti környezetükről mondókákat, verseket ismernek és mondanak.
- Néphagyományokat elevenítenek fel.
- Folytatásos meséket, történeteket hallgatnak.

A kapcsolata más nevelési területekkel

Legszorosabban az *anyanyelvi* neveléssel van kapcsolata, mert az irodalom az anyanyelvi közegen keresztül emberi kapcsolatokra tanít. *Zenei* neveléssel, mert a zenei élmény serkenti a gyermekek irodalmi alkotások iránti kíváncsiságát. *Mozgással*, mert a népi játékok játszása alkalmával megismerik a hagyományainkat. *Vizuális* neveléssel, mert irodalmi élményeiket megjelenítik az alkotásaikban.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, mondókákat.
- Várják és igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Fejlődik a képzeletük, fantáziájuk.
- Megjegyeznek 10-12 mondókát, 8-10 verset, ismernek 20-25 mesét.

6.5 Ének, zene, énekes játék, tánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a

közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

2. A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

3. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

4. A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

5. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

6. Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Célunk:

A gyermekek zene iránti érdeklődését folyamatosan felkeltjük, a zenét megszerettetjük, zenei ízlésüket formáljuk, esztétikai érzéküket alakítjuk. Zenei anyanyelv megalapozásával a népi hagyományokat ápoljuk. Zenével keltjük és fokozzuk az aktivitást, serkentjük a képzeletet és alakítjuk a gyermekek viselkedését, és mozgáskultúráját.

Feladataink:

- Az énekes játékokkal, és a zenéléssel örömet nyújtunk a gyermekeknek.
- A felhasználásra kerülő zenei anyag igényesen választjuk ki úgy, hogy közben figyelembe vesszük az adott csoport életkori sajátosságait és a csoport képességi szintjét.
- A tevékenység szervezeti formáit biztosítjuk. Megfelelő légkört megteremtjük és kialakítjuk.
- A gyermekek zenei hallását (tisztá éneklés), ritmusérzékét, zenei emlékezetét fejlesztjük (zenei képességek).
- A mozgás - a ritmus- a zene egységét megvalósítjuk.
- Mozgásuk, mozgáskultúrájuk fejlesztése.
- A gyermekek zenei kreativitását alakítjuk, fejlesztjük a gyermekek zenei alkotókedvét.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.
- Felhívjuk a szülők figyelmét a válogatás nélküli zene káros hatásaira.
- Elősegítjük, hogy a családban ne törjék le a gyermekek énekkedvét, zeneszeretetét, és önbizalmát.

Gyermekek tevékenységei :

- Mondókáznak, dúdolgatnak, körjátékot játszanak.
- A környezet hangjával ismerkednek, figyelik a csendet, megismerkednek a komoly és - a meditatív zenével.

- Felismerik egymás hangját, halkan, hangosan énekelnek.
- Lassan-gyorsan; magasan-mélyen beszélnek, járnak, és énekelnek.
- Játékos mozdulatokat tesznek, tapsolnak, táncos mozdulatokat tesznek, zenére tárgyally vagy tárgy nélkül mozgást improvizálnak.
- Éneklésüket spontán mozgással kísérik.
- Visszhang játékokat játszanak
- Ritmus és dallam hangszerekkel ismerkednek, megszólaltatják és használják a hangszereket
- Részt vesznek az óvodánk néptánc programján.

Zenei tartalom:

3-4 éves korban: A zenei alapfogalmakat játék közben ismertetjük meg a gyermekekkel.
Ölbeli játékok, mondókák: 6-8
Énekes játék: 10-15

HF:

- halk - hangos (beszédén - mondókán- éneken)
- a környezet hangjainak figyelése

RF: Egyenletes lüktetés különböző játékos és utánozó mozdulatokkal, mozgásokkal.

4-5 éves korban: Mondóka: 4-5
Énekes játék (4-8 motívumból álló): 12-15
Alkalmi dal: 2-3

HF.: halk - hangos (mondókán - beszédén - hangszereken)
magas - mély (beszédén - éneken) térben mutatva
néhány zörejt, hang felismerése

RF.: Egyenletes lüktetés
Dalok - mondókák ritmusának kiemelése
Egyszerű ritmus hangszerek használata.

5-6-7 éves korban: Mondóka: 5-8
Dalosjáték: 15-18
Műdal: 3-4

HF.: halk - hangos fokozása (halkabb - hangosabb)
magas - mély (dallammotívum érzékeltetése)
(felismerése hangszerről is).
Dallamfelismerés - dúdolásról
- belső motívumról
Dallambújtatás (belső hallás fejlesztése)
Dallam improvizáció
Hangszínérzék - hangszerek hangjainak felismerése

RF.: Az egyenletes és a ritmus megkülönböztetése

Ritmusvisszhang
Ütem súly kiemelés
Ritmus improvizáció
Összetett ritmusgyakorlatok (fejlett nagycsoportban)

A témák feldolgozásában használjuk a rendelkezésre álló digitális eszközöket (laptop, projektor, CD lejátszó)

A kapcsolata más nevelési területekkel

Szoros a kapcsolat az *anyanyelvi* neveléssel, mert éneklés közben is a szép és tiszta beszédet közvetítjük. *A játékkal*, mert a dalos játékok legtöbbször játékhelyzetben történik. *A környezeti neveléssel*, mert a gyermek a természet jelenségeit legtöbbször énekkel kíséri, a néphagyomány a zenei kultúránkkal összefügg. *A vizuális* nevelés során a zenei élményeket, érzelmeket megjelenítjük. *A mozgással*, mert a dalosjátékok során az összerendezett mozgása fejlődik.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek örömmel játszanak énekes játékokat, gátlások nélkül egyedül énekelnek.
- Élvezettel figyelik a zenehallgatást. Ismernek komolyzenei és kortárs műveket is.
- Ismerik és használják a zenei fogalmakat.
- Tudnak ritmust, mozgást dallamot rögtönözni.
- Kifejlődik zenei műveltségük alapja.

6.6 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Nevelésünkben törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

2. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít míg maga a környezet esztétikai alakítására is esztétikai élményt biztosít.

3. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

4. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

5. Előterbe helyezzük a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladatunk az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés

Célunk:

Felkeltjük a rajzolás, mintázás, kézi munka, építés, képalakítás (ábrázolás) iránti kedvet.

Gazdagítjuk a gyermek tér- forma- színképzetét, kialakítjuk az esztétika iránti fogékonyságot.

Feladataink:

- Esztétikai fogékonyság kialakítására változatos technikákat alkalmazunk.
- Fejlesztjük a kéz finommotorikus mozgását és a szem-kéz koordinációját.
- Biztosítjuk az önkifejezés lehetőségét.
- A tevékenységekhez szükséges feltételeket biztosítjuk.
- A gyermekeket megismertetjük a különböző anyagokkal és a kézi munka technikai alapelemeivel, eszközeivel és azok használatával, eljárásaival.
- Az ábrázolás technikák változatos alkalmazásával a nagymozgásokat és a finommozgásokat fejlesztjük.
- Képi, plasztikai kifejező-, komponáló-, térbeli tájékozódó és rendező képességeket is fejlesztjük.
- Élményszerző sétákat szervezünk.
- A gyermekeket megismertjük a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel.
- Lehetővé tesszük hogy a gyermekek megismerkedjenek az új technikákkal és azokat ki is próbálhassák (pl. márványozás, papírmasé, mozaikozás, stb)
- Megteremtjük az udvaron történő alkotás feltételeit (pl. dörzslenyomatok, agyagozás, batikolás, nemezelés stb)
- Megszervezzük a koruknak megfelelő kiállítások megtekintését.

- Felkeltjük a gyermekek érdeklődését a természet iránt.
- A szülők számára lehetővé tesszük a gyermekek alkotásainak megtekintését.

A gyermekek kíváncsiságára építve, óvodába lépésük első napjától kezdve színes, változatos eszközöket biztosítunk rajzolási kedvük felkeltésére.

Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás és a kézi munka különböző fajtái fontos eszközök a gyermek személyiségének fejlesztésében. Esztétikai érzékenységükkel észreveszik környezetükben a szépet, igényességük kialakul.

Ábrázoló tevékenységre egész nap folyamán biztosítjuk a lehetőséget, az eszközök a gyermek számára elérhető, állandó helyen vannak. Az óvodapedagógus feladata a tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása, egyéni fejlettségükhöz igazodva segíteni a gyermekek képességeinek alakulását.

Fontos megfelelően segítenünk a gyermek élmény- és fantáziavilágának gazdagodását, (erre lehetőség a mese, vers, bábszínház, színház, stb.) így fejlődik a képi kifejező képessége, és a képi gondolkodása is. A különböző technikák alkalmazásával gazdagodik a gyermek tér-forma és szín képzete.

A gyermeki alkotások a belső képek gazdagítására épülnek.

Az ábrázoló tevékenységek fejlesztő hatása csak akkor lehet eredményes, ha maga a tevékenység öröm a gyermeknek.

Fontosnak érezzük, hogy a gyermekmunkák egyéniak legyenek, tükröződjön bennük a gyermekek különbözősége, kerüljük a sablonos megoldásokat.

A rajzolási, festési, mintázási, stb. kedv felkeltésére nagyon változatos anyagokat és technikákat alkalmazunk, szabadpolcon elhelyezett eszközöket biztosítunk. A szokásos anyagokon kívül (ceruza, zsírkréta, tempera és gombfesték, agyag, rajzlap, ecset) évszakonként más anyagot gyűjtünk a természetből (csigaházak, kövek, kavicsok, ágak, termések, gyümölcsök), ezek kiegészülnek „kincsek” gyűjtésével (színes gomb, gyöngy, fonal, hánccs, fagolyó, rafia, csuhé, szál fonal, színes textil). Mindezeket felhasználjuk a gyermekek fantáziájára is alapozva munkánk során. Elsajátítják a papírvágás-ragasztást, egyszerűbb varrás öltéseit, megismerkednek a sodrás, a fonás és a szövés technikájával. Elkészült munkáikat megőrizzük, ezekkel díszítjük a csoportszobát, öltözt.

5-6-7 éves korukra a szerzett tapasztalataik és kialakult képességeik segítségével ajándéktárgyakat is készítenek a kisebbeknek, egymásnak, szüleiknek, - fokozva ezzel az ajándékozás örömét.

A népi hagyományokat követve, csuhéból, s egyéb termésekből játékeszközöket is készítünk - népművészeknél tanult egyszerűbb technikák alkalmazásával.

A gyermekeknek lehetőséget biztosítunk műalkotásokkal való ismerkedésre, kiállításokat, múzeumokat, tárlatokat nézünk meg közösen.

Az ábrázolási tevékenységek szervezésénél az egyszerre 6-8 gyermekkel (mikrocsoportok) való foglalkozást tartjuk a legeredményesebbnek, - új technika megismertetésénél; egyébként egész nap biztosított az eszköz és a hely a rajzoláshoz, a festéshez, a kézi munkához.

A témák feldolgozásában használjuk a rendelkezésre álló digitális eszközöket (laptop, projektor, CD lejátszó)

A gyermekek tevékenységei

- Használják az ábrázolás eszközeit, a természetes anyagokat és színezőanyagokat egyaránt.
- Festenek ecsettel, dugóval, ujjal, talppal, készítenek lenyomatokat, ismernek változatos anyagokat és alkotásokat készítenek változatos anyagokra.
- Készítenek ajándéktárgyakat.
- Kipróbálnak új technikákat. (pl. dörzsmásolat, szívószállal festés, viaszkarccal, vasalóval festés stb..)
- Változatos eszközökkel, változatos helyszíneken rajzolnak.
- Használják a plasztikus ábrázolás alapismereteit.
- Ismerkednek műalkotásokkal.
- Tisztán tartják az ábrázolás eszközöket.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

Az esztétikum az egész óvodai életet áthatja, ezért kapcsolatban van az összes nevelési területtel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Elsősorban a *játékkal*, mert hasonló a tartalmuk. A *környezeti* neveléssel, az *anyanyelvi* neveléssel mert megjeleníti az élményeket, a verseket, meséket. A *mozgással* mert mindkét tevékenységnél a nagy és finommozgásokat fejlesztjük.

6.7 Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység: az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

2. A gyermek munka jellegű tevékenységének sajátosságai:

- a) örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység,
- b) a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége és
- c) a közösségi kapcsolatok a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

3. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

A munka abban különbözik a játéktól, hogy célja van, eredmény elérésére törekszik, de mindig játékos jellegű.

Feladataink:

Becsüljük meg egymás és a felnőttek munkáját, a saját és mások elismerésére neveljük

- Irányítjuk a munkát, mely a gyermektől belső fegyelmet, életkorának megfelelő kötelezettségvállalást és ennek teljesítését igényli.
- Fontos tudatosítanunk a gyermekekkel, hogy mikor végeznek hasznos, eredményt létrehozó munkát. Az önkéntességükre építünk.
- Kezdetben segítségünkkel, később teljesen önállóan, öntevékenyen végzik el a munkát.
- Mindhárom korcsoportnál segítjük az önkiszolgálást, a testápolást, az öltözködést, az étkezést, a környezetgondozást.
- Önmagukkal kapcsolatos tevékenységeket magas fokra fejlesztjük a beszoktatástól folyamatosan az óvodáskor végéig, s ezeket folyamatosan ellenőrizzük, pozitív megerősítést adunk.
- A gyermekeket buzdítjuk arra, hogy aktívan járuljanak hozzá környezetük rendbe tételéhez.
- Alkalmi megbízatásokat adunk, melyet teljesíthetnek s ehhez örömezzet és büszkeség párosul.
- Neveljük őket értékeink megóvására, megőrzésére (gondos kezelés, javítások a gyerekekkel közösen).
- Bízattjuk őket arra, hogy szívesen vegyenek részt a növények és állatok gondozásában, az udvar rendben tartásában.
- Konkrét, reális, a gyermeket önmagához mérten fejlesztő hatású értékelés megfogalmazása a végzett munka után.

Munka jellegű feladatok:

- összerakodás (próbálkozás, majd óvónői segítséggel, nagycsoportosok önállóan; nem használt játék folyamatos elrakása)
- teremrendezés, segítség a csoportszoba átrendezésében
- terítésnél terítők, szalvétatartók elhelyezése (középső-nagycsoport)
- önkiszolgálással kapcsolatos tevékenységek (öltözés-vetkőzés pizsamára, tornaruhára, szabadban tartózkodásra; a különböző korcsoportokban fejlettséghez alkalmazkodó segítség igénybevételel, fokozatos önállóságra törekvés ösztönzésével)
- önálló terítés, majd étkezés után az asztalok leszedése
- fogmosás önállóan
- segítség ágyazásnál (kis- középső-és nagycsoportban eltérő fokozatok)
- csoport életéhez kapcsolódó munka: halak etetése, virágok öntözése
- megbízatások teljesítése (dajka behívása, üzenet más csoportba)

6.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját.

Mi a tanulást biztosító feltételek megteremtése során építünk a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

2. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

4. A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- a) az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása;
- b) a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- c) a játékos, cselekvéses tanulás;
- d) a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- e) az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- f) a gyakorlati problémamegoldás.

5. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során egyéni, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja, melyet tevékenységi formában szervezeti és időkeretekben valósítunk meg.

Célunk: Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Feladataink:

- Biztosítjuk, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék, differenciált feladatadással készítjük a gyermeket sokoldalú tevékenységre.
- Arra törekszünk, hogy a gyermekek maguk vonjanak le következtetést, alkossanak ítéletet, általánosítsanak.
- Ügyelünk arra, hogy mindvégig a játék motivációs hatására épüljön a tanulás.
- Építünk a gyermek már meglévő ismereteire (környezetében élő felnőttek tevékenységének megfigyelése közben, azok elbeszéléséből,

- tömegkommunikációból, saját tevékenységük közben szerzett).
- Meggyőződésünk, hogy a spontán és irányított tapasztalat- és ismeretszerzés szoros kölcsönhatásban van egymással, erre alapozzuk tevékenységünket.
  - A tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység. *A tanulás nem lehet csak ismeretszerzés.*

A tanulás folyamatában a legfontosabb a gyermek cselekvő aktivitása, és a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása. A gyermeknél a gondolkodási folyamat a valóságos cselekvésből indul, később belső, gondolati képek jelennek meg, majd ezek képszerű, szemléletes gondolkodássá alakulnak - s a legvégén alakul fogalmi gondolkodássá.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, (szokások alakítása) ld. előzőekben az óvónő „modell szerepe”.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés (kíváncsiságra építve). - A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés
- A gyakorlati probléma és feladatmegoldás;
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás (leginkább nagycsoportban 5-6-7 éves gyermekek)

6.9 A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró.

Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével

készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

3. A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- a) az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- b) megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- c) a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

4. Az egészségesen fejlődő gyermek

a) érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

b) elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak

azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival.

6. A szociálisan érett gyermek:

- a) egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- b) feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

7. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

8. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

9. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.”

6.10 HAGYOMÁNYAINK, ÜNNEPEINK.

Célunk: Az óvodai élet mindennapjainak színesítése ünnepekkel.

A gyermekek születésnapjának megünneplése hagyomány - a gyermekek ajándékot kapnak, társaikat megvendégelik, zene-tánc teszi emlékezetessé ezt a napot számunkra.

A Mikulás várása, - hagyományaink szerint az óvoda udvarán keresztül érkezik hozzánk, a gyermekek már az ablakon át is láthatják, izgalommal várják a csoportba érkezését, az ajándékot meglepetésként kapják.

A karácsonyi ünnepkör az adventi időszakkal kezdődik, az ünnepi készülődés jellemzi a tevékenységeket.

Csoportonként történik a karácsony megünneplése, közös fa állításával a gyermekek által készített díszekkel.

A Farsang hagyományosan jelmezes multság, kiegészítve érdekes, mókás játékokkal.

Március 15. hazafias ünnepünk, melyet jelképeivel, dalaival közel tudunk hozni a gyermekekhez. Hagyomány középső és nagycsoportban Petőfi Sándor szobrának meglátogatása, kokárda, zászló, virág elhelyezése.

Csoportonként történik Március 15. megünneplése, ünnepi ruhában.

Húsvét, melyet népszokások felelevenítésével, locsolással, verssel, piros tojás keresésével vidám hangulatban töltünk.

Anyák napja - legszebb tavaszi ünnep – csoportonként köszöntjük az édesanyákat.

Iskolába menő gyermekek búcsúztatása - hagyományos módon dalok, versek felelevenítésével, közös játékkal, vidámsággal, az óvodában maradó gyermekek részvételével.

Gyermeknap igazi gyermekünnep szülőkkel közösen tervezett versenyekkel, sok-sok tréfás játékkal, népi kismesterségek örömeivel, nyereményekkel, a leendő óvodások meghívásával.

6.11 AZ ÓVODA SZOLGÁLTATÁSAI

Nevelési időben szervezett térítésmentes szolgáltatások

- Logopédia. Fejlesztés beszédhibás gyermekek részére.
- Speciális fejlesztés tanulási- és magatartási zavarokkal küzdő gyermekek részére folyamatosan.
- Tartásjavító gerinc-prevenációs testnevelés (Trefort Téri bázisóvoda).
- Úszó Nemzet Program
- Kutyaterápia
- Bozsik Foci Program
- Ovikosár
- Hittan

Nevelési időben szervezett térítéses szolgáltatások

- Bábszínház, Színház, Erdei Óvoda

Nevelési időn túl szervezett térítésmentes szolgáltatások

- Pedagógiai Szakszolgálat fejlesztőpedagógus, pszichológus.

Nevelési időn túl szervezett térítéses szolgáltatás

- Német nyelvű foglalkozások (szülői igény alapján nemzetiségi végzettségű

- óvodapedagógus vezetésével).
- Gyermektorna (szülői igény alapján szakvezetővel).
- Gyermek néptánc (szülői igények alapján óvodapedagógus szakvezetővel)

7. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

1. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.

Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Az óvodánk által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőtten és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesítik a családközpontú intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

2. Az óvodánk kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és az egyéni szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvodánk nyitott és kezdeményező.

5. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvodánk nyitott a külföldi magyar óvodákkal való együttműködésre.

7.1 A gyermek-szülő-óvodapedagógus kapcsolata

A gyermekek nevelése a család feladata. Az óvodában a családi nevelésre építve, kiegészítve azt (tudatos pedagógiai eljárásokkal) gondozzuk, neveljük, fejlesztjük a gyermekeket.

Célunk: Olyan nyitott óvoda megvalósítása, ahol a szülők és partnereink kéréseit, elvárásait, javaslatait, észrevételeit pedagógiai munkánk során figyelembe vesszük.

Feladataink:

- beíratás: az első személyes kapcsolat,
- szülői értekezletek, közös beszélgetések,
- közös munka a feltételek javításáért,
- családlátogatás,
- nyitott napok,
- közös ünnepek, kirándulások, sportdélután,
- egyéni igények figyelembe vétele,

- napi kapcsolat.

A családban és az óvodában nevelkedő gyermekekért az óvoda és a család is felelős. Jelentősen romlott a felnőtt minta minősége a családban. Az értékrend felbomlása tapasztalható. Személyre szóló, személyes segítségre van szüksége a családnak. A problémák személyesek, melyeket megoldani csak a szülők tudhatnak, de segíthetjük Őket önerejük mozgósításában. A család komplex segítésének középpontjában a gyermek érdeke, védelme, jogainak biztosítása áll.

A nyitottságról, az óvodai értékrend, kultúra átadásáról és a szülők mozgósításáról nem mondhat le az óvoda. Ezért fontos a jó együttműködés és partnerkapcsolat a szülők és az óvodánk között, melynek alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás.

Megismertetjük a szülőkkel nevelési elképzeléseinket, programunk célját és feladatát.

Óvodánkban hagyomány a szülővel történő beszoktatás, - így a szülő közvetlenül tapasztalatot szerezhet az óvoda légköréről, az óvónő emberi és pedagógiai attitűdjéről - gyermekét egyéni igény szerint (fokozatosság) szoktathatja be a gyermekközösségbe.

Biztosítjuk a szülő részére, hogy előzetes egyeztetés után (a csoportban folyó nevelőmunka zavarása nélkül) megismerhesse gyermeke óvodai életét.

7.2 Az óvoda-bölcsőde kapcsolata

Az óvodánkba felvett gyermekek 50 %-a bölcsődéből kerül hozzánk. Együttműködési megállapodással megerősítettük hagyományosan jó kapcsolatunkat a

Módszertani Bölcsődével, ahol szülői értekezleten tájékoztatjuk a szülőket óvodánk nevelési programjáról, kínálatunkról. Nyílt napot szervezünk leendő óvodások és szülei részére. Megismerjük a gondozónők tapasztalatait a gyermekek korai fejlődéséről, egyéni nehézségekről, esetleges problémákról, s ezek megkönnyítik a bölcsődéből óvodába átmenetet.

A jó emberi és szakmai kapcsolat fenntartása is a gyermekek érdekét szolgálja.

7.3 Az óvoda-iskola kapcsolata

Az óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje nevelési programunkat. Óvodánkban a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy képesek legyenek az iskolai munkára. Ennek érdekében igyekszünk jó emberi, szakmai kapcsolat kialakítására, az iskolákkal a gyermekek óvoda-iskola átmenetének megkönnyítésére.

Óvoda-iskolai átmenet támogatása:

Cél:

- *az intézmény partnerkapcsolatainak bővítése, az együttműködési formák erősítése,*
- *intézményi és intézményközi műhelyek működtetése,*
- *intézményi átmenetet segítő programok kidolgozása és működtetése,*
- *a gyermekek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségi szint eléréséhez és a sikeres iskolai előrehaladás megalapozásának érdekében óvoda-általános iskola átmenet program kidolgozása és bevezetése a kötelező felvételt biztosító általános iskolával*

- *az óvoda-iskola átmenet komplex (mérésen és nyomon követésen alapuló) differenciált pedagógiai támogatása*
- *a tanköteles kort elérő gyermekek közül az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget el nem érő gyermekek esetében beavatkozás a sikeres iskolai tovább haladásukat megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődését elősegítő pedagógiai eszköztár használatával*

Az együttműködés formái:

- a gyermekek kölcsönös meglátogatása, (óvodában, iskolában) tapasztalatgyűjtés,
- szakmai programok, módszerek megismerése,
- közös programok, játékok, előadások,
- az iskolákat bemutató, tájékoztató füzetek, plakátok

7.4 Óvodánk egyéb kapcsolatai:

Fenntartóval:

Formái:

- * értekezletek, kölcsönös tájékoztatás,
- * egyéni megbeszélések,
- * az óvodavezető beszámolója,
- * az óvodavezető által részvétel az oktatási közösség munkájában,
- * kölcsönös információáramlás.

Egészségügyi szervekkel ÁNTSZ, orvos, védőnő:

Formái: (szerződés szerint)

- * esetmegbeszélések,
- * rendszeres orvosi vizsgálat,
- * rendszeres védőnői ellenőrzés,
- * ütemezett higiénés ellenőrzések.

Gyermekjóléti Szolgálattal:

Formái

- * egyéni problémák megbeszélése,
- * segítségkérés,
- * szükség esetén rendszeres kapcsolattartás,
- * értekezletek, kölcsönös tájékoztatás.

Közművelődési intézményekkel GYIK, Városi Könyvtár, múzeumok:

Formái:

- * gyermekprogramok,
- * gyermekkönyvtár,
- * kiállítások.

Szakmai szervezetekkel:**Benedek Elek Pedagógiai Főiskola (előadások, szakmai továbbképzések).****POK***Formái:*

- * logopédiai foglalkozások,
- * szűrések, vizsgálatok, mérések,
- * fejlesztőpedagógiai foglalkozások,
- * pszichológiai vizsgálat,
- * megbeszélések, értekezletek
- * online csatornák használatával

8. AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

Az intézmény fenntartója: Soproni Megyei Jogú Város Önkormányzata.

Az intézményt koordinálja:

Sopron Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Humánszolgáltatási Osztály

8.1 Az óvoda belső szervezeti felépítéseA.) Az óvodát az **igazgató** irányítja, az intézmény egyszemélyi felelőse. Feladatköre sokrétű:

1. a nevelőtestület vezetése
2. a pedagógiai munka irányítása, ellenőrzése
3. a nevelőtestület jogkörébe tartozó döntések előkészítése, végrehajtások szakszerű megszervezése, ellenőrzése
4. a rendelkezésre álló költségvetés alapján az intézmény működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása
5. a fenntartóval, a társintézményekkel, a pedagógiai és egészségügyi szolgáltatókkal, szülői szervezetekkel való együttműködés, kapcsolattartás, koordináló tevékenység
6. az óvoda minél hatékonyabb megjelenítése a társadalomban
7. állandó feladata az önfejlesztés, önképzés
8. az ünnepek munkarendhez igazodó, méltó megszervezése
9. a gyermek-és ifjúságvédelmi munka irányítása
10. a tanuló- és gyermekbaleset megelőzésével kapcsolatos tevékenység irányítása
11. a pedagógiai program, az SZMSZ és az éves munkaterv elkészítése

B.) A **tagintézmény-igazgató, igazgató-helyettes** az igazgató közvetlen munkatársa, aki az igazgató távollétében teljes felelősséggel végzi a vezetési feladatokat.

C.) Nevelőtestület:**2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 4. § 20. pont****Feladatköre:**

1. részvétel a pedagógiai program elkészítésében[DVO2]
2. részvétel az SZMSZ elkészítésében[DVO3]
3. részvétel az éves munkaterv elkészítésében[DVO4]
- 4.
4. nevelőtestület képviselőjében eljáró pedagógus kiválasztása
5. házirend elfogadása
6. véleményt nyilvánít az intézmény működésével kapcsolatos valamennyi kérdésben.

D.) Az óvodapedagógusok alapvető feladata.

1. a rábízott gyermekek nevelése,
2. a gyermek fejlődését figyelemmel kíséri, segítse,
3. nevelői tevékenységében az ismereteket sokoldalúan nyújtja, az egyéni képességeket figyelembe véve,
4. a szülőket az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztatja,
5. a szülő kérdéseire érdemi választ ad,
6. a gyermekek emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartja,
7. közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok feltárásában, megelőzésében, megszüntetésében.

8.2 Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése

A célok eléréséhez szükséges a fejlesztő folyamat ellenőrzése az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig. Ez magába foglalja a gyermek és környezetének, fejlődési jellemzőinek, az óvodapedagógus nevelői hatékonyságának nyomon követését.

Az óvodapedagógusok a csoportnaplóban dokumentálják a gyermekcsoportok nevelési/fejlesztési terveit, minden gyermekről fejlődési/fejlesztési naplót vezetnek:

- felméri a gyermekek fejlettségi szintjét az óvodába lépéskor,
- folyamatosan méri (puha módszerekkel, megfigyeléssel) a gyermekek fejlődését a gyermekcsoportban,
- évente kétszer összegzik, értékelik a mérések eredményeit, elkészítik az egyes gyermekekre
- (szülővel együttműködve), a gyermekcsoportra fejlesztési terveiket,
- tájékozódik a család szociokulturális jellemzőiről, nevelési légköréről, leggyakrabban használt nevelési eljárásokról; a gyermek korai fejlődési üteméről, gondokról, melyek a jelenlegi problémák gyökerei lehetnek.
- a csoport mindennapi életében a szabad és szervezett foglalkozások alkalmával a gyermekek jellegzetes viselkedés módját megfigyelési szempontok alapján rögzítik. Ezek segítségével könnyen kiszűrhetők a részfunkció-zavaros gyermekek és a szükséges támogató nevelés egészen korán elkezdhető. A megfigyelések mindig természetes helyzetben, esetenként játékos egyéni vizsgálaton alapulnak.

Az igazgató feladata a program végrehajtásának átfogó ellenőrzése, értékelése melynek ütemét éves munkatervében rögzíti. Csoportlátogatásai alkalmával tapasztalatokat gyűjt a program helyi alkalmazhatóságáról, mennyiben segítette elő a gyermekek fejlődését, nevelését. Az ismeretek alapján segítséget tud nyújtani az óvodapedagógusoknak abban, hogy meg tudják valósítani célkitűzéseit. Szükség szerint vesszük igénybe a szaktanácsadók, egyéb speciális szakemberek segítségét.

Az óvoda nem egyszerű munkahely, a pedagógiai intézmények között is specifikus. A negatív hatású, szankcionált, büntetéseket kilátásba helyező, fenyegetettség érzetét keltő ellenőrzés veszélyesen hat ki a pedagógiai légkörre, a kisgyermekre, ezért előremutató, „segítő”, kizárólag pozitív hatású értékelést végez az igazgató.

9 A PEDAGÓGIAI PROGRAM BEVÁLÁSÁNAK NYOMON KÖVETÉSE, ÉRTÉKELÉSE.

A program ellenőrzésében és értékelésében az igazgató irányításával valamennyi óvodapedagógus részt vesz.

10 A KOMPETENCIÁK ÉRTELMEZÉSE

A 8/2013. (I. 30.) EMMI-RENDELET ALAPJÁN.

A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet

A pedagóguskompetenciák

- 1. kompetencia: Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás*
- 2. kompetencia: Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók*
- 3. kompetencia: A tanulás támogatása*
- 4. kompetencia: A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség*
- 5. kompetencia: A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység*
- 6. kompetencia: Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése*
- 7. kompetencia: A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselése és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja.*
- 8. kompetencia: Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás*
- 9. kompetencia: Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért*

1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

Pedagógus I.

A pedagógus az általa tanított műveltségi területek, tantárgyak alapvető fogalmainak, ezek fejlődésének, összefüggéseinek, megismerési, problémamegoldási módszereinek, tantervi követelményeinek, valamint a tantárgy tanulási sajátosságainak ismeretében képes olyan feltételeket biztosítani, amelyek hatására a tanulók kialakíthatják saját gyakorlatban alkalmazható tudásukat. Képes az elméleti és tapasztalati tudásának önálló és integrált

alkalmazására. Képes a tanulók előzetes tudására építeni, az esetleges megértési nehézségeket leküzdeni. Képes a különböző céloknak megfelelő stratégiák; a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására és megvalósítására; a hagyományos és az információs és kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony és szakszerű alkalmazására. Átlátja a speciális szakmai kompetenciák fejlesztési lehetőségeit, illetve ismeretekkel rendelkezik a tantárgyakon átívelő fejlesztési lehetőségekről.

Pedagógus II.

A pedagógus törekszik szaktudományi, szaktárgyi, tanuláselméleti és tantervi tudásának minél hatékonyabb integrálására, a képességek és a tudás fejlesztésének egységben való kezelésére. Felismeri a más szaktárgyakhoz, művelődési területekhez való kapcsolódás lehetőségeit, és munkája során fel is használja őket. Képes rugalmasan alakítani a tanítási stratégiákat a tanulási célokkal összhangban és differenciálni a tanulói képességeknek megfelelően. Önállóság jellemzi, nyitott a külső változásokra, aktívan részt vesz az intézmény szaktárgyi/szakmai munkaközösségének munkájában. Gyakorlati tapasztalatainak beépítésével képes a tananyag sokoldalú bemutatására, a gyakorlati alkalmazhatóság szempontjainak érvényesítésére. Fontosnak tartja a formális, a nem formális és az informális úton, tanulási környezetben szerzett tudás összekapcsolását.

Mesterpedagógus

Rendelkezik szakmai munkájához, szakterületéhez kapcsolódó fejlesztési elképzelésekkel, ezek megvalósításában kezdeményező szerepet tud betölteni. Képes kollégái szakmai fejlődését irányítani, iskolán belül, illetve helyi vagy regionális szinten szakmai vezetői szerepet betölteni. Képes felkérésre szakértői feladatot ellátni.

Kutatótanár

Képes szakmai kompetenciáit sokoldalúan, innovatív módon alkalmazni. Kiemelkedő teljesítményre képes a szakértői, kutatási és/vagy fejlesztési munkákban, aktívan vesz részt a szakmai közéletben.

Képes fejlesztési, illetve kutatási tevékenységekben irányító szerepet betölteni saját intézményében vagy azon kívül. Kész az alkotó tevékenységre szakmájával összefüggő területeken. Munkája eredményeit iskolán kívüli környezetben, országos, illetve nemzetközi szinten is ismerik, elismerik.

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

Pedagógus I.

Az iskolával szemben megfogalmazott szülői és fenntartói igények, a tanulói személyiség fejlesztésére vonatkozó tantervi célkitűzések, a tanulók életkora, képességei, érdeklődése, előzetes tudása és tapasztalatai, szociális felkészültsége és az elsajátítandó tudás sajátosságai közötti összhang megteremtésével képes pedagógiai munkájának megtervezésére a tanmenet, a tanulási-tanítási egység terve/tematikus terv és az óraterv/foglalkozásterv szintjén. Korszerű szaktárgyi ismereteinek birtokában, pedagógiai céljainak megfelelően a jelölt képes meghatározni a tanítandó tartalmakat, ezek struktúráját, logikai felépítését, kiválasztani a tanulás-tanítás megfelelő stratégiáit.

Pedagógus II.

Képes a tervezés során a kollégákkal és a tanulókkal együttműködni; a taneszközöket, valamint az egyéb tanulási forrásokat kritikusán elemezni és a konkrét céloknak megfelelően kiválasztani; a pedagógiai folyamat elemei közötti összefüggéseket és kölcsönhatásokat tudatosan felhasználni; a célokhoz és az adott szituációhoz alkalmazkodva kreatívan, különböző változatokban gondolkodni; terveit reflektív módon elemezni, értékelni a kollégákkal. Nyitott a tervezés során a kollégákkal és a tanulókkal való együttműködésre.

Mesterpedagógus

Munkájában kezdeményező, aktívan részt vesz az intézmény tantervfejlesztési folyamatában. Tapasztalatokkal rendelkezik a tantervi értékelés, pedagógiai rendszerfejlesztés terén, és ezeket az intézményfejlesztés szolgálatába állítja. Tapasztalatait szívesen használja fel helyi, illetve regionális fejlesztési munkákban, és terjeszti a szélesebb szakmai közönség számára.

Kutatótanár

Pedagógiai feladatainak kiváló szintű ellátása mellett szaktudományi és neveléstudományi kutatásokat végez, amelyekkel a tervezés terén elsősorban a tantervelméleti-tantervfejlesztési munkálatokat gazdagítja országos és nemzetközi szinten.

3. A tanulás támogatása**Pedagógus I.**

Ismeri és alkalmazza a legalapvetőbb tanulási-tanítási stratégiákat, ismeri a tanulóközpontú tanulási környezet jellemzőit. Tisztában van a különböző tanulási környezetek tanulási eredményességre gyakorolt hatásaival. Az optimális tanulási környezet, tanulási légkör megteremtésekor figyelembe veszi a tanulók sajátos igényeit, ötleteit, kezdeményezéseit, az együttműködésnek a tanulásra gyakorolt előnyeit és hátrányait. Osztálytermi környezetben képes bizalomteljes légkör kialakítására. Fontosnak tartja a tanulási képességek fejlesztését, és nyitott az élethosszig tartó tanulásra. Képes a tanulók motivációjára építeni és bevonni őket saját tanulási folyamatuk irányításába, tervezésébe, értékelésébe.

Képes az érdeklődés és a figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a folyamat során fellépő tanulási nehézségek felismerésére és megoldására.

Törekszik a tanulók tanórai, tanórán kívüli és iskolán kívüli tevékenységének összehangolására.

Pedagógus II.

Tudja, hogy az egyes gyerekek, tanulócsoporthok tanulásának támogatása különböző stratégiákat, módszereket igényel, ezért törekszik az életkori, az egyéni és a csoportosajátosságoknak megfelelő, aktivitást, differenciálást elősegítő tanulási-tanítási stratégiák, módszerek alkalmazására. Képes az önszabályozott tanulás szintjének megfelelő változatos feladatadásra, támogatja a tanulókat egyéni tanulási útjuk megtalálásában, fejleszti az egész életen át tartó tanulás képességét.

Képes egyéni tanulásfejlesztési tervet kidolgozni és széles körű együttműködést kezdeményezni a tanulási problémák

kezelésében az érintettek körében. A tanulók tapasztalataira, előzetes tudására épít, ösztönzi a magasabb szintű gondolkodási folyamatokat. Nyitott az új tanuláselméletek, tanulási-tanítási módszerek, az IKT új pedagógiai alkalmazásának megismerésére és saját tanulási-tanítási folyamatába való beépítésére.

Mesterpedagógus

Aktívan részt vesz olyan fejlesztő programok, jó gyakorlatok kidolgozásában és iskolai, helyi, valamint regionális terjesztésében, más pedagógusokkal való megismertetésében, amelyek építenek az egyes tanulók/tanulócsoporthoz sajátos tanulási, nevelési igényeire, az élethosszig tartó tanulás kompetenciáinak fejlesztésére, és a személyre szabott tanulás változatos feltételeit teremtik meg.

Aktívan részt vesz komplex tanulási környezeteket integráló tanulási programok kidolgozásában. A tanulás támogatásával kapcsolatos ötleteit, fejlesztéseit iskolai, helyi, regionális szinten terjeszti, és az intézményi tanulásfejlesztés szolgálatába állítja.

Kutatótanár

Tevékenységének kimagasló szintű, alkotó és/vagy tudományos jellegű művelésével vesz részt különböző, a tanulók személyre szabott fejlesztésével, tanulásfejlesztéssel, kompetenciafejlesztéssel foglalkozó jó gyakorlatok, komplex tanulási környezeteket integráló fejlesztő programok kidolgozásában, megvalósításában, értékelésében. A tanulás támogatásával kapcsolatos innovatív kezdeményezéseit, fejlesztések eredményeit országos/nemzetközi szinten is terjeszti.

4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

Pedagógus I.

A pedagógus a személyiségfejlődés és a tanulás sajátosságainak ismeretében képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését.

Képes a pedagógiai gyakorlatot elemezni meglévő elméleti tudása és a tanulók/tanulócsoporthoz megismerési módszereinek felhasználásával, és ezáltal reális képet kialakítani a tanulók világról, a nevelés és a tanulói személyiség fejlesztésének lehetőségeiről. Felismeri a nevelési folyamat pszichológiai, szociológiai, kulturális meghatározottságát, képes feltárni ezeket az összefüggéseket és adaptív módon felhasználni a tanulók egyéni fejlesztése során.

Pedagógus II.

Rendelkezik mindazzal a tudással, amelynek segítségével komplex nevelési helyzeteket teremt, amelyben egyszerre fejlődik a tanulók képességbeli, ismeretbéli és attitűdbeli tudása. Képes a személyiségfejlesztés komplex szemléletén alapuló közép- és hosszú távú fejlesztési tervek kialakítására és megvalósítására, a pedagógiai problémák felismerésére, megoldásuk különböző módozatainak kidolgozására.

Mesterpedagógus

Munkája során magas szintű eredményeket ér el a tanulók egyéni fejlesztése terén. Szakmai tudását megosztva másokkal részt vesz a fiatalok/kezdők szakmai támogatásában, elsősorban az adaptív szemlélet kialakításában, az egyéni bánásmód megvalósításában.

Kutatótanár

Rendelkezik a tudományos munkához szükséges kompetenciákkal. Sokéves pedagógiai tapasztalataira építve a pedagógiai gyakorlat és elmélet problémáira saját kutatásai és fejlesztési tevékenysége által kíván választ adni.

5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység

Pedagógus I.

A pedagógus a csoport és a csoportfejlődés pszichológiai, szociológiai, kulturális sajátosságainak ismeretében képes olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a tanulók szűkebb és tágabb közösségek iránti elkötelezettségét, amelyek alapján nyitottá válnak a demokratikus társadalomban való aktív részvételre, a helyi, a nemzeti és az egyetemes emberi értékek elfogadására. Képes a tanulói közösségeket tudatosan szervezni, a konfliktusok építő megoldását segíteni és előmozdítani az iskolai demokráciát.

Pedagógus II.

Képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális folyamatokat, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai és iskolán kívüli életét. Tudatosan kezeli az értékek sokféleségét, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására; képes olyan pedagógiai helyzetek teremtésére, amelyek ezeknek az értékeknek az elfogadását segítik.

Mesterpedagógus

Elkötelezetté válik a szélesebb társadalmi közösség építésében, és közvetíti a tevékeny állampolgári magatartásmód értékeit a tanulóknak is. Képes előmozdítani a nagyobb egyenlőséget az iskolában, igyekszik diákjait, kollégáit, mentoráltjait is bevonni. Részt vesz a kultúrák közötti kapcsolatok építésében, és rábizott kollégáinak ez irányú fejlődését is segíti.

Kutatótanár

Tudományos, illetve alkotó-fejlesztő munkájával vagy nemzeti, nemzetközi társadalmi szervezetekben végzett fejlesztő tevékenységével hozzájárul az esélyteremtéshez társadalmi szinten is. Alkotó munkájával bekapcsolódik a nemzeti kultúrához, a multikulturalizmushoz és az interkulturális oktatáshoz kapcsolódó kezdeményezésekbe.

6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

Pedagógus I.

Szakszerű tudása van az értékelés folyamatáról, formáiról és módszereiről. Tisztában van alapvető értékelési és mérésmethodikai szabályokkal, összefüggésekkel, és elfogadja ezek szükségességét a pedagógiai tevékenységek elemzésében, értékelésében. A pedagógus képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák és módszerek meghatározására, az értékelés eszközeinek megválasztására. Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait és elősegíteni a tanulók részvételét saját fejlődésük értékelésében. Betartja az értékelés etikai normáit.

Pedagógus II.

Tudatosan alkalmazza az értékelés különböző funkcióit a pedagógiai folyamat szabályozására, a tanulói személyiség fejlesztésére, önértékelési képességük kialakítására. Képes pedagógiai céljainak megfelelő értékelési eszközök fejlesztésére.

Mesterpedagógus

Aktívan együttműködik kollégáival saját, kollégái és az intézmény értékelő munkájának fejlesztése érdekében. Értékelési gyakorlatára a komplexitás jellemző. Képes a tanítás/nevelés

– és ezen belül az értékelés – tágabb, intézményi, társadalmi kontextusával is érdemben foglalkozni. Tevékenyen vesz részt intézményi, regionális, országos vagy nemzetközi felmérésekben, értékelési folyamatokban.

Kutatótanár

Célja a szakmai önmegevalósítás, amelyet vagy osztálytermi munkájában, vagy a tanításhoz kapcsolódó más területeken végzett alkotó tevékenységgel valósít meg. Bekapcsolódik különböző szintű értékelő tevékenységek elemzésébe, tervezésébe, szervezésébe és működtetésébe.

7. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja

Pedagógus I.

Ismeri az országos és intézményi szintű pedagógiai dokumentumok fenntarthatóságra nevelésre vonatkozó elvárásait. Szakterületének megfelelő tudása van a környezeti nevelésről és a fenntarthatóság fogalmáról, alapelveiről; törekszik mindennapi pedagógiai tevékenységébe beépíteni ezeket.

Pedagógiai munkájában képes arra, hogy hitelesen jelenítse meg a fenntarthatóság értékeit. Képes megértetni az ok-okozati összefüggéseket, és rávilágítani a globális kihívások és helyi cselekvések közötti kapcsolatokra és megoldási lehetőségekre. Képes a tanulók életkori szintjén a fenntartható és nem fenntartható rendszerek, cselekvések és attitűdök bemutatására, megértetésére. Arra törekszik, hogy kialakítsa a tanulóban az aktív cselekvés igényét és a felelős magatartást a fenntarthatóság érdekében, és ezért együttműködik közvetlen környezetével. Fontosnak tartja az alapvető környezettudatos magatartási normák betartását és betartatását. Bátorítja a környezettel kapcsolatos pozitív attitűdök kinyilvánítását.

Pedagógus II.

Tájékozott az ENSZ fenntartható fejlődési célok alapelveiben, valamint a fenntarthatóságra nevelés gyakorlatában és eszközeiben. Ismeri azokat a programokat, amelyek révén intézményi közössége hozzájárul a helyi társadalmi és természeti környezet értékeinek megóvásához, gazdagításához vagy problémáinak megoldásához. Saját szakterületén képes értelmezni, és keresztntantervi szinten is következetesen és alkalmazni a fenntarthatóságra nevelés alapelveit. Rávilágít a személyes felelősségvállalás fontosságára, képes megerősíteni a tanulókat abban, hogy saját viselkedésükkel és cselekedeteikkel járuljanak hozzá egy fenntartható jövő kialakításához. Kezdeményező szerepet vállal a fenntarthatóságra nevelés intézményi programjának tervezésében és megvalósításában. Tevékenységét szakmai és közösségi szerepvállalás keretében végzi.

Mesterpedagógus

Tájékozott a fenntarthatóságra nevelés szakirodalmában, és ismer ezen a területen innovatív módszereket, kezdeményezéseket és gyakorlatokat. A szakmai megvalósítás során képes eredményesen együttműködni különböző területek szakembereivel. Szakmai munkájában, kommunikációjában és magatartásában hitelesen képviseli a fenntarthatóság értékeit. Referencia személyiségként sokoldalúan támogatja kollégái, valamint a tanulók kompetenciáinak és attitűdjeinek fejlődését. Fenntarthatóságra neveléssel kapcsolatos tapasztalatait, javaslatait az intézményében, valamint az intézmények hálózatos együttműködésében és a társadalmi szintű együttműködésekben is megosztja. Munkájában kezdeményező, cselekvően részt vesz az intézmény fenntarthatósággal kapcsolatos fejlesztési

folyamatában, fejlesztő programok, jó gyakorlatok kidolgozásában és átadásában. Következésképpen tevékenykedik az egészintézményes fenntarthatóságra nevelés kialakításában, megszilárdításában és továbbvitelében.

Kutatótanár

Követi a fenntarthatóságra nevelés szakirodalmát, hazai és nemzetközi trendjeit és jó gyakorlatait.

Munkájában a kutatási és az innovációs tevékenység a fenntarthatóságra nevelés és intézményi fejlesztése terén is összekapcsolódik. Elősegíti a fenntarthatósággal kapcsolatos tudományos eredmények alkalmazását a pedagógiai gyakorlatban. Tevékenységét szakmai és társadalmi közéleti szerepvállalás keretében végzi. A környezeti attitűdök formálásával és a fenntarthatóságra neveléssel kapcsolatos eredményeit szélesebb szakmai közönség előtt is rendszeresen bemutatja. Nyitott az új kutatási területek és módszerek megismerésére. Következésképpen segíti az egészintézményes fenntarthatóságra nevelés megvalósítását vagy elmélyítését.

8. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

Pedagógus I.

A pedagógus képes partneri együttműködésre a tanulókkal, kollégáival, az iskola más munkatársaival, a szülőkkel, a tanulók és az iskola életében szerepet játszó szakemberekkel. Segítő kommunikációra képes, nyitott a konfliktushelyzetek és a problémák feltárására és megoldására, szükség esetén szakmai segítség felhasználásával. Különböző szakmai szituációkban képes nyílt és hiteles kommunikációra, képes felismerni és értelmezni kommunikációs nehézségeit és ezen a téren önmagát fejleszteni. Képes szaktudományi és neveléstudományi szakszövegek pontos értelmezésére, alapszintű szakmai szövegek megalkotására. Tájékozott a szakterületéhez és pedagógusi hivatásához kötődő információs forrásokról, szervezetekről és ezek elérhetőségéről, kezeléséről. Ezeket a forrásokat készség szinten használja szakmai munkájában.

Pedagógus II.

Tevékenysége során tudatosan épít a szervezeten belüli és kívüli kapcsolatokra, együttműködési lehetőségekre. Aktívan közreműködik a pedagógiai és szervezeti tevékenységekben. Követi és figyelembe veszi munkájában a helyi innovációk eredményeit. Szakmai kérdésekben tájékozottság és önálló, tudományos adatokon és tapasztalatai elemzésén nyugvó véleményalkotás jellemzi.

Kezdeményező szerepet vállal szervezeti szintű megbeszéléseken, szóban és írásban. Az intézményen belül szakmai kérdések megbeszélésében aktív, kezdeményező szerepet vállal.

Mesterpedagógus

Saját szakmai munkája során tudatosan épít az egymástól tanulás lehetőségeire, a szakmai párbeszéd eredményeire. Részt vállal a tudásmegosztásban, és rendszeresen értékeli, támogatja mások szakmai fejlődését. Széles körű szakmai kapcsolatrendszerrel bír, aktív szakmai kapcsolatokat működtet. Képes és kész mások osztálytermi kommunikációjának fejlődését szakmailag támogatni. Felelősséggel vesz részt szakmai kérdések megvitatásában helyi és országos szinten is.

Kutatótanár

Szerepet vállal a pedagógusi szakma országos szervezeteinek működtetésében. Tudományos igényű munkát végez az osztálytermi kommunikáció vizsgálata és a fejlesztés módszereinek kidolgozásában.

Szaktudománya vagy a neveléstudomány és társtudományai terén kiemelkedő tudományos eredményeket ér el, és ezeket szakmailag érvényes módon tudja kommunikálni is.

9. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért**Pedagógus I.**

A pedagógusi szerepek és feladatok, valamint az ezekre ható társadalmi folyamatok, jogszabályok és etikai normák ismeretében képes megfogalmazni saját szakmai szerepvállalását. Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, és ezek alapján reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére. Jól tájékozódik a pedagógiai és a szaktárgyi szakirodalomban, képes elemezni, értelmezni e területek kutatási, fejlesztési eredményeit, tisztában van

a pedagógiai kutatás, fejlesztés és innováció sajátosságaival. Képes egyszerűbb kutatási módszerek használatára.

Pedagógus II.

Elfogadja az iskola, a pedagógusok társadalmi felelősségét, képes az iskolán belül és a helyi közösséget érintve szakmai párbeszédet, egyeztetést kezdeményezni a pedagógusszerep, -munka és -feladatok kérdéseiről. Az iskola szervezeti életét, a pedagógusokat, iskolát érintő kérdésekben állást foglal, párbeszédet kezdeményez. Az iskolai, nevelési-oktatási problémák értelmezésében, a problémamegoldásban kezdeményező, aktív szerepet tölt be. Pedagógiai munkájában felmerülő problémái megértéséhez és megoldásához képes adekvát szakirodalmat keresni, felhasználni. Tudatosan figyel lelki egészsége megőrzésére, él a kiegészítő megelőző technikák alkalmazásával.

Mesterpedagógus

A pedagóguskollégák szakmai támogatásában és az iskola szervezeti életében kezdeményező, speciális/vezető pozíciót tölt be. Az iskolákat, a pedagógusszakmát érintő problémákról, kérdésekről képes szakmai párbeszédet kezdeményezni intézményi, helyi, regionális szinten. Képes a kollégák önismeretének, lelki egészségvédelmének támogatására, szakmai fejlődésének segítésére, saját reflektív, szakmai elemző technikáinak megosztására. Iskolai kutatási, fejlesztési projektek vezetését, pályázatok tervezését, megvalósítását képes ellátni. Az iskolai innovációkban kollégáit szakmailag segíti. A kutatási, fejlesztési eredményeket intézményi, helyi, regionális szinten népszerűsíti.

Kutatótanár

A pedagógusszakmát, az iskolát érintő kérdésekben országos és esetleg nemzetközi fórumokon alkotóan és felelősségteljesen vesz részt. Tevékeny szerepet játszik a reflektív gyakorlat és a pedagógiai mentálhigiéné országos, nemzetközi szintű terjesztésében. Elkötelezett a tudományos igényű kutatások iránt, és széles körű érdeklődésre számot tartó pedagógiai, szaktárgyi kutatásokat, fejlesztéseket végez, az eredményeket országos (és nemzetközi) szinten terjeszti.

11 ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Az óvodai nevelési program időbeli hatálya:

Határozatlan időre.

Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata, mint fenntartó jóváhagyása alapján.

A program módosításának lehetséges indokai:

- törvényi előírás,
- szervezeti átalakítás,
- ha a nevelőtestület a program módosításáról határoz,
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.

Érvényességi rendelkezés

A Trefort Téri Óvoda Pedagógiai Programja 2025-ben készült.

Érvényessége:

Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata, mint fenntartó jóváhagyását követően a kihirdetés napján (2025.09.01) lép hatályba és visszavonásig érvényes. Ezzel egy időben hatályát veszti a 15/2024 határozatszámú jóváhagyott Pedagógiai Program.

Területi hatálya kiterjed:

- Óvoda területére
- az óvoda által szervezett – a pedagógiai program megvalósításához kapcsolódó – óvodán kívüli programok helyszínére

Személyi hatálya kiterjed:

- az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre
- továbbá azon személyekre, akik az intézményekkel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az feladatainak megvalósításában

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:-

A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. Az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége minden nevelési év végén, írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

A Pedagógiai Program módosítása:

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet a(z):

- óvodavezető
- nevelő testület bármely tagja
- szakmai munkaközösség
- szülői szervezet
- óvoda fenntartója

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános. 1 – 1 példányát a nevelőtestületi szobában, ill. az óvodatitkár irodájában helyezük el, ahol bárki megnézheti az óvoda nyitvatartási idejében. Ezen kívül az óvoda honlapján is megtekinthető: www.trefortteriovoda.hu

Egy – egy példány a következő személyeknél, intézménynél, illetve további helyekentalálható:

- óvoda fenntartójánál,
- óvoda irattárában,
- óvoda vezetőjénél,
- tagintézménynél,
- óvoda csoportjaiban.

Módosításának indoka

- jogszabályváltozás

Legitimációs záradék

A Pedagógiai Programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá. A Pedagógiai Programot nyilvánosságra kell hozni. (2011.évi CXC tv. 26§ (1))

A Pedagógiai Programot az igazgató és a nevelőtestület 30/2025 (2025.05.26) határozatával egyhangúlag elfogadta.

Sopron, 2025.05.28

.....

igazgató

.....

nevelőtestület képviselőjében

A Pedagógiai Programot megismerte az óvoda szülői közössége.

Sopron, 2025. 05.28

.....

szülői közösség nevében

Jóváhagyás:

A Trefort Téri Óvoda Pedagógiai Programját Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata (9400 Sopron, Fő tér 1.), mint fenntartó .....

Határozatával jóváhagyta.

.....

Fenntartó képviselőjében

Trefort Téri Óvoda

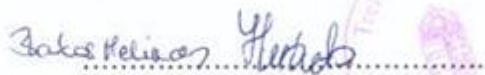
Pedagógiai Program

Legitimációs záradék

A Pedagógiai Programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá. A Pedagógiai Programot nyilvánosságra kell hozni. (2011.évi CXC tv. 26§ (1))

A Pedagógiai Programot az igazgató és a nevelőtestület 30/2025 (2025.05.26) határozatával egyhangúlag elfogadta.

Sopron, 2025.05.28

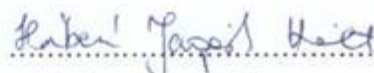
.....

nevelőtestület képviselőjében

A Pedagógiai Programot megismerte az óvoda szülői közössége.

Sopron, 2025. 05.28

.....

szülői közösség nevében

Jóváhagyás:

A Trefort Téri Óvoda Pedagógiai Programját Sopron megyei Jogú Város Önkormányzata (9400 Sopron, Fő tér 1.), mint Fenntartó .....

Határozatával jóváhagyta.

.....
Fenntartó képviselőjében

FÜGGELÉK

SZMSZ

Házirend

Alapító okirat

Irodalom

- Óvodai nevelés országos alapprogramja
- Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? OKI, 1997.
- Óvodai nevelési program. Tankönyvkiadó, Bp. 1989.
- Dr. Hűvös Éva: Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban. OKKER, Bp. 1998. Perlai Rezsőné: Az óvodások viselkedéskultúrája. OKKER, Bp. 1998. Atkinson: Pszichológia. OSIRIS, Bp., 1997.
- Brigitte Sindelar: „De jó, már én tudom!” Bárczi G. Gyógyped. Főisk. Bp., 1995.
- Dr. Gósy Mária: Beszéd és óvoda. NIKOL GMK, Bp. 1997. Minősített óvodai programok: OKI, 1997.
- Tevékenységközpontú óvodai nevelési program. (Fábián Katalin) Lépésről - lépésre óvodai program. (Delfiné Fráber Katalin) Óvodai nevelés játékkal, mesével. (Zilahi Józsefné)
- Játék - mozgás - kommunikáció óvodai program. (Pereszlényi Éva - Porkolábné dr. Balogh Katalin).
- Hétköznapi varázslatok. Óvodai nevelés Freinet-elemekkel.
- (Karczewich Józsefné)
- Komplex prevenciós óvodai program.(Porkolábné dr. Balogh Katalin - Páli Judit)
- Mozgásműveltség fejlesztő óvodai nevelési program.(Patócs Béláné) Differenciált óvodai bánásmód program. (Dr. Hűvös Éva)
- Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel. (Nagy Jenőné)
- Érték és minőség az óvodai gyakorlatban.(Németh Istvánné)

Módszertani ajánlás:

- Dr. Tótszóllósné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában
- A világ befogadásának elérhetősége 5. könyv
- Játékos mozgásgyűjtemények (Kalózy Marianna: Komámasszony hol az olló?)
- Bekker Zoltánné: Kiegészítő segédlet a komplex fejlesztési tervekhez 5. könyv
- Fehér Anna: Játsszunk? Természetesen
- Kompetenciaterület Tématerv javaslatok- Külső világ tevékeny megismerése fejezetek
- *Óvodai Nevelés Kompetenciaterület Tématerv Javaslatok Irodalom*
- *Dr. Tóth Tiborné: Néphagyomány*

- **Székely Andrea: A világ befogadásának elérhetősége 6 .könyv**
- **Túri György: Játék-Tánc-Élet**
- Reikort Ildikó: Zenevarázs
- Túri György: Játék-Tánc-Élet
- Bekker Zoltánné: Kiegészítő segédlet a komplex fejlesztési tervekhez 5 .könyv
- Óvodai Nevelés Kompetencia Terület Tématerv javaslatok Vizuális nevelés
- Dr. Gyarmati Éva: A tehetség I. II.
- Kékszentmihályi Mihály: Tehetséges gyerekek
- Dr. Dorothy Eionon: Kreatív gyerekek
- Franz Mönks: A nagyon tehetséges gyerek
- Gefferth Éva – Herskovits Mária: Csak keresni kell... A tehetséges gyerek
- Czeizel Endre: Sors és tehetség
- Molnár Sándor – Börcsök Zoltán: Barátaink a fák
- Molnár Sándor – Répay Dorottya – Börcsök Zoltán: Mesélnek a fák
- Vass Albert: Tavak és erdők könyve
- Dr. Nádai Magda: Vigyázz rájuk, vigyázz magadra
- Dr. Nádai Magda: Csörgő fáról cinke szól
- Dr. Juhász Ágnes: Logopédiai kézikönyv
- Dr. Torda Ágnes: Példatár az emberalak ábrázolás és a vizo-motoros koordináció diagnosztikus értékeléséhez
- Rosta Katalin: Szinezd ki...és rajzolj te is
- Dr. Papp János – Cserős Erika: Találgató
- Dr. Illyés Sándor: Gyógypedagógiai alapismeretek
- Gósy Mária: Beszédészlelési és beszédmegértési zavarok
- Borszéki Klára: Kéztorna
- Borszéki Klára: Kéztorna
- Borszéki Klára: Agytorna
- Balatoni Katalin: Ünnepek és hagyományok
- Balatoni Katalin: Így tedd rá módszertan